

પ્રતિ

શાખા અધ્યક્ષ

વિદ્યાકીય શાખા

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ-૦૯

વિષય: એન.ઈ.પી. ૨૦૨૦ પ્રમાણે બી.એ. અને એમ.એ.ના માળખા અને અભ્યાસક્રમ સંદર્ભે

સવિનય ઉપરોક્ત વિષયના અનુસંધાનમાં જણાવવાનું કે ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગમાં બી.એ. અને એમ.એ.માં એન.ઈ.પી. ૨૦૨૦ પ્રમાણે માળખું અને અભ્યાસક્રમ અમે વિભાગીય અભ્યાસ સમિતિની તારીખ ૨૮-૦૭-૨૦૨૩ના રોજ થયેલ બેઠકમાં મંજૂર કરાવેલ છે. જે સંદર્ભે આગળની પ્રક્રિયા કરવા વિનંતિ.

(ડૉ. કનૈયાલાલ ર. નાયક)

અધ્યક્ષ

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ

GUJARAT VIDYAPITH, AHMEDABAD

Department of History and Culture

(According to NIEP-2020)

Framework For Undergraduate Programmes
Effective from June 2023

Aug.

J
min
21/9/23

2/8/23
25/9/23

Z. A. Kadi
28/7/2023

2/8/23
25/9/23

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ
ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ
અભ્યાસક્રમ : એમ.એ. (ઇતિહાસ)

રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ 2020 પ્રમાણે
(શૈક્ષણિક વર્ષ જુલાઈ-2023 થી અમલમાં)
સાગર

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ- 380009

સાગર
28/7/2023

સાગર
28/7/23
2.11.2023
28/7/2023

સાગર
સાગર

Prof. Jigish M. Pandya
 Professor & Head,
DEPARTMENT OF HISTORY
 SARDAR PATEL UNIVERSITY, Vallabh Vidyanagar - 388 120 Gujarat, India

Tel. No. +91-2692-226834
 Fax : +91-2692-236475
 E-mail : history.spu@gmail.com

Date: 28/07/2023

Ref. PGD/Hist./

યા/મ, ડી. સી. સોનૈયાલાલ નાયક.
 સંસ્કૃતિ
 મહાત્મ જ્ઞાણ સમાજસેવા સંસ્થા
 ઈતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ,
 ગુજરાત વિદ્યાપીઠ,
 અમદાવાદ.

વિષય: One-line Google Meet ડી. 28/07/2023 બાબત

ત્રણેશ,
 નમસ્તે.
 આપનો આભારગાન તોયે આજરોજ ડી. 28/07/2023ને
 સુધારના રોજ 3:00 થી 4:00 વચ્ચે ઈતિહાસ વિભાગ સમિતીની one-line
 Google Meet આયોજન તરીકે આપણે આયોજન સમિતીની one-line
 સંબંધની આપણે આયોજન કર્યું છે. NEP 2020 અંગુસાર B.A.
 અને M.A. ની આયોજનમાં ઈતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ ની
 બેઠકને મહાત્મજ્ઞાણસેવા નવો આયોજન વતર કર્યું તેની ઓન-લાઇન
 સર્ચ અને માહિતી વેબી તેને યોગ્ય અને સુવિધામય કરવા માટે ઈ સમિતી આયોજન
 U.B.A. ની 20 ફેરી 8 સત્ર અને તેનું માહત્તું (સત્ર ૧ થી ૪ નો સર્ચ)
 M.A. ની 20 ફેરી 8 સત્ર અને તેનું માહત્તું (સત્ર ૧ થી ૪ નો સર્ચ)
 આપને આપણે આયોજન આયોજન સમિતીની સર્ચ કરવા

સમિતી આયોજન
 સાથે
 તારીખ: 28/07/2023
 સ્થળ: વલ્લભ વિદ્યાનગર.

આપનો વિદ્યાર્થી
 ડી. 28/07/2023
 (જિગિશ એમ. પંડ્યા)

DR. JIGISH M. PANDYA
 PROFESSOR & HEAD
 P.G. Department of History
 Sardar Patel University,
 Vallabh Vidyanagar

GUJARAT VIDYAPITH, AHMEDABAD

Department of History and Culture

Framework For Undergraduate Programmes
Effective from August 2023

Four Year UG (1. Certificate 2. Diploma 3. Degree) Course

Broad Category of Course	Sem-1 Paper (Credit)	Sem-2 Paper (Credit)	Sem-3 Paper (Credit)	Sem-4 Paper (Credit)	Sem-5 Paper (Credit)	Sem-6 Paper (Credit)	Total Paper (Credit)	Minimum Required Credit
Major	1 (4)	1 (4)	2 (8)	3 (12)	4 (16)	4 (16)	15(60)	60
Minor	1 (4)	1 (4)	1(4)	1 (4)	1 (4)	1 (4)	6 (24)	24
Multidisciplinary	1 (3)	1 (3)	1 (3)	-	-	-	3 (09)	09
Ability Enhancement course	1 (2)	1 (2)	1(2)	1(2)			4 (08)	08
Skill Enhancement Course	1 (3)	1 (3)	1(3)	-	-	-	3 (09)	09
Value added Courses	2 (4)	2 (4)		1 (2)	-	-	5 (10)	06
Internship	-	1(4)*	-	-	-	-	1 (04)	04
Total	7 (20)	7 (20+4)	6 (20)	6 (20)	5 (20)	5 (20)	36 (120)	120
	40+4		40		40		120+4	

Four Year UG (Honours) Course

Broad Category of Course	Sem-1 Paper (Credit)	Sem-2 Paper (Credit)	Sem-3 Paper (Credit)	Sem-4 Paper (Credit)	Sem-5 Paper (Credit)	Sem-6 Paper (Credit)	Sem-7 Paper (Credit)	Sem-8 Paper (Credit)	Total Paper (Credit)	Minimum Required Credit
Major (core)	1 (4)	1 (4)	2 (8)	3 (12)	4 (16)	4 (16)	4 (16)	4 (16)	23 (92)	80
Minor	1 (4)	1 (4)	1(4)	1(4)	1 (4)	1 (4)	1 (4)	1 (4)	8 (32)	32
Multidisciplinary	1 (3)	1 (3)	1 (3)	-	-	-	-		3 (09)	09
Ability Enhancement course	1 (2)	1 (2)	1(2)	1(2)					4 (08)	08
Skill Enhancement Course	1 (3)	1 (3)	1(3)	-	-	-	-		3 (9)	09
Value added Courses	2 (4)	2 (4)		1 (2)	-	-	-		5 (10)	06
Internship	-	1(4)	-	-	-	-	-		1 (4)	04
Research Project / Dissertation										
Total	7 (20)	7 (20+4)	6 (20)	6 (20)	5(20)	5(20)	5(20)	5 (20)	46 (160)	160
	40+4		40		40		40		160+4	

SEM - 1 -2 Certificate Course (40 Credit) 100-199 Level Course

SEM - 3 -4 Diploma Course (88 Credit) 200-299 Level Course

SEM - 5 -6 Degree Course (136 Credit) 300-399 Level Course

SEM - 7 -8 Honors Course (176 Credit) 400 -499 Level Course

Four Year UG (Honours with Research) Course

Broad Category of Course	Sem-1 Paper (Credit)	Sem-2 Paper (Credit)	Sem-3 Paper (Credit)	Sem-4 Paper (Credit)	Sem-5 Paper (Credit)	Sem-6 Paper (Credit)	Sem-7 Paper (Credit)	Sem-8 Paper (Credit)	Total Paper (Credit)	Minimum Required Credit
Major (core)	1 (4)	1 (4)	2 (8)	3 (12)	4 (16)	4 (16)	4 (16)	1 (4)	20 (80)	80
Minor	1 (4)	1 (4)	1(4)	1(4)	1 (4)	1 (4)	1 (4)	1 (4)	8 (32)	32
Multidisciplinary	1 (3)	1 (3)	1 (3)	-	-	-	-		3 (09)	09
Ability Enhancement course	1 (2)	1 (2)	1(2)	1(2)					4 (08)	08
Skill Enhancement Course	1 (3)	1 (3)	1(3)	-	-	-	-		3 (9)	09
Value added Courses	2 (4)	2 (4)		1 (2)	-	-	-		3(6)	06
Internship	-	1(4)	-	-	-	-	-		1 (4)	04
Research Project / Dissertation								1(12)	1(12)	12
Total	7 (20)	6 (20+4)	6 (20)	6 (20)	5(20)	5(20)	5(20)	3 (20)	43 (160+4)	160
	40+4		40		40		40		160+4	

SEM - 1 -2 Certificate Course (40 Credit) 100-199 Level Course

SEM - 3 -4 Diploma Course (80 Credit) 200-299 Level Course

SEM - 5 -6 Degree Course (120 Credit) 300-399 Level Course

SEM - 7 -8 Honours Course (160 Credit) 400 -499 Level Course

SEM - 7 -8 Honours with Research Course (160 Credit) 400-499 Level Course (संशोधनकार्य करवानुं रहेसे.)

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ
ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ
અભ્યાસક્રમ : બી.એ. (ઇતિહાસ)
(NEP-2020 પ્રમાણે)

- બી.એ. સર્ટિફિકેટ (બે સત્ર / એક વર્ષ)
- બી.એ. ડિપ્લોમા (ચાર સત્ર / બે વર્ષ)
- બી.એ. ડિગ્રી (છ સત્ર / ત્રણ વર્ષ)
- બી.એ. ઓનર્સ (આઠ સત્ર / ચાર વર્ષ)
- બી.એ. ઓનર્સ (રિસર્ચ) (આઠ સત્ર / ચાર વર્ષ)

(શૈક્ષણિક વર્ષ - ઓગસ્ટ 2023 થી અમલમાં)

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ
બી.એ. (ઇતિહાસ)
(મેજર પ્રશ્નપત્ર)

ક્રમ	સત્ર	પ્રશ્નપત્ર નં.	પ્રશ્નપત્ર	કેડિટ	ગુણ
સત્ર - 1					
1	1	MJR-HIS-CC-101	ઇતિહાસ - પરિચય અને વિભાવના	4	100
સત્ર - 2					
2	2	MJR-HIS-CC-201	ઇતિહાસલેખનના અભિગમો	4	100
સત્ર - 3					
3	3	MJR-HIS-CC-301	ભારતીય સંસ્કૃતિની ઝલક	4	100
(નોંધ: EC-302 અને EC-303 માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્નપત્ર પસંદ કરવાનો રહેશે)					
4	3	MJR-HIS-EC-302	વિશ્વ ઇતિહાસની ઝલક	4	100
5	3	MJR-HIS-EC-303	વિશ્વની પ્રમુખ સભ્યતાઓનો પરિચય	4	100
સત્ર - 4					
6	4	MJR-HIS-CC-401	ભારતીય ઇતિહાસલેખન પરમ્પરા	4	100
7	4	MJR-HIS-CC-402	ઇતિહાસ અને પ્રવાસન	4	100
(નોંધ: EC-403 અને EC-404 માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્નપત્ર પસંદ કરવાનો રહેશે)					
8	4	MJR-HIS-EC-403	આધુનિક વિચારધારાઓનો ઇતિહાસ	4	100
9	4	MJR-HIS-EC-404	ભારતીય દાર્શનિક પરમ્પરાઓનો ઇતિહાસ	4	100
સત્ર - 5					
10	5	MJR-HIS-CC-501	ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ. 550 સુધી)	4	100
11	5	MJR-HIS-CC-502	ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ. 550 થી 1206 સુધી)	4	100
(નોંધ: EC-503 અને EC-504 માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્નપત્ર પસંદ કરવાનો રહેશે)					
12	5	MJR-HIS-EC-503	આધુનિક વિશ્વનો ઇતિહાસ (ઈ.સ. 1500 થી 1789 સુધી)	4	100
13	5	MJR-HIS-EC-504	ગુજરાતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ. 1304 સુધી)	4	100
(નોંધ: EC-505 અને EC-506 માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્નપત્ર પસંદ કરવાનો રહેશે)					
14	5	MJR-HIS-EC-505	આધુનિક વિશ્વનો ઇતિહાસ (ઈ.સ. 1789 થી 1945 સુધી)	4	100
15	5	MJR-HIS-EC-506	ગુજરાતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ. 1304 થી 1573)	4	100

સત્ર - 6					
16	6	MJR-HIS-CC-601	ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ. 1206 થી 1757 સુધી)	4	100
17	6	MJR-HIS-CC-602	ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ. 1757 થી 1950 સુધી)	4	100
(નોંધ: EC-603 અને EC-604 માંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્નપત્ર પસંદ કરવાનો રહેશે)					
18	6	MJR-HIS-EC-603	ગુજરાતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ. 1573 થી 1857)	4	100
19	6	MJR-HIS-EC-604	અમેરિકાનો ઇતિહાસ (1492 થી 1865)	4	100
(નોંધ: EC-605 અને EC-606 કોઈ પણ એક પ્રશ્નપત્ર પસંદ કરવાનો રહેશે)					
20	6	MJR-HIS-EC-605	ગુજરાતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ. 1857 થી 1960)	4	100
21	6	MJR-HIS-EC-606	અમેરિકાનો ઇતિહાસ (1865-1950)	4	100
સત્ર - 7					
22	7	MJR-HIS-EC-701	ઇતિહાસલેખનના સમકાલીન પડકારો	4	100
(નોંધ: EC-702 થી EC-706 માંથી કોઈ પણ ત્રણ પ્રશ્નપત્ર પસંદ કરવાના રહેશે)					
23	7	MJR-HIS-EC-702	ભારતમાં દેશજ ઇતિહાસલેખન	4	100
24	7	MJR-HIS-EC-703	ભારતીય સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામનો ઇતિહાસલેખન	4	100
25	7	MJR-HIS-EC-704	પ્રાદેશિક ઇતિહાસની વિભાવના અને વિકાસ	4	100
26	7	MJR-HIS-EC-705	ઇતિહાસલેખનમાં લોકસાહિત્ય અને મૌખિક પરમ્પરાઓ	4	100
27	7	MJR-HIS-EC-706	પ્રવાસન અને ઇતિહાસલેખન	4	100
સત્ર - 8 (ઓનર્સના વિદ્યાર્થીઓ માટે)					
28	8	MJR-HIS-CC-801	ઇતિહાસમાં નવા અભિગમો	4	100
(નોંધ: EC-802 થી EC-806 માંથી કોઈ પણ ત્રણ પ્રશ્નપત્ર પસંદ કરવાના રહેશે)					
29	8	MJR-HIS-EC-802	આધુનિક સંસ્થાનવાદનો ઇતિહાસ	4	100
30	8	MJR-HIS-EC-803	ભારતીય સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામના વિવિધ આયામો	4	100
31	8	MJR-HIS-EC-804	ગાંધી અને ભારતીય સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામ	4	100
32	8	MJR-HIS-EC-805	ભારતીય બંધારણનો ઇતિહાસ	4	100
33	8	MJR-HIS-EC-806	વિશ્વની પ્રમુખ ક્રાંતિઓ	4	100
સત્ર - 8 (ઓનર્સ વિથ રિસર્ચના વિદ્યાર્થીઓ માટે)					
28	8	MJR-HIS-CC-801	ઇતિહાસમાં નવા અભિગમો	4	100
(નોંધ: EC-802 થી EC-806 માંથી કોઈ પણ ત્રણ પ્રશ્નપત્ર પસંદ કરવાના રહેશે)					
29	8	DIS-HIS-801	શોધ નિબંધ	12	300

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ,
ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ
બી.એ. (ઇતિહાસ)
(માઈનર પ્રશ્નપત્ર)

ક્રમ	સત્ર	પ્રશ્નપત્ર નં.	પ્રશ્નપત્ર	ક્રેડિટ
સત્ર - 1				
1	1	MNR-HIS-101	ઇતિહાસ – પરિચય અને વિભાવના	4
સત્ર - 2				
2	2	MNR-HIS-201	ઇતિહાસલેખનના અભિગમો	4
સત્ર - 3				
3	3	MNR-HIS-301	ભારતીય સંસ્કૃતિની ઝલક	4
સત્ર - 4				
4	4	MNR-HIS-401	ભારતીય ઇતિહાસલેખન પરમ્પરા	4
સત્ર - 5				
5	5	MNR-HIS-501	આધુનિક વિશ્વનો ઇતિહાસ (ઈ.સ. 1500 થી 1789 સુધી)	4
સત્ર - 6				
6	6	MNR-HIS-601	આધુનિક વિશ્વનો ઇતિહાસ (ઈ.સ. 1789 થી 1950 સુધી)	4
સત્ર - 7				
7	7	MNR-HIS-701	ઇતિહાસલેખનના સમકાલીન પડકારો	4
સત્ર - 8				
8	8	MNR-HIS-801	ઇતિહાસમાં નવા અભિગમો	4

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ

બી.એ. : ઇતિહાસ : સત્ર - 1

પાઠ્યક્રમ : MJR-HIS-CC-101 / MNR-HIS-101

ઇતિહાસ – પરિચય અને વિભાવના

ક્રેડિટ : 4

કુલ કલાક : 60

કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. ઇતિહાસનો અર્થ અને વિભાવના સમજાવવી.
2. ઇતિહાસની વિવિધ વ્યાખ્યાઓ વિશે અવગત કરાવવો.
3. ઇતિહાસના પદ્ધતિશાસ્ત્ર અંગે સમજ આપવી.
4. ઇતિહાસના અન્ય શાસ્ત્રો સાથે સંબંધો વિશે માહિતગાર કરવો.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

1. ઇતિહાસનો અર્થ, પરિભાષા અને વ્યાખ્યા
2. ઇતિહાસલેખનનું મહત્વ

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

1. ઇતિહાસના વિવિધ લક્ષણો
2. ઇતિહાસનું સ્વરૂપ

એકમ - 3 ઐતિહાસિક પદ્ધતિ

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

1. ઇતિહાસનાં સાધનોની વ્યાખ્યા અને પ્રકાર
2. સાધનોની પસંદગી અને સંકલન
3. ઇતિહાસમાં સાધનોનું મહત્વ

એકમ - 4 ઇતિહાસના અન્ય શાસ્ત્રો સાથે સંબંધ

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

1. સાહિત્ય
2. અર્થશાસ્ત્ર
3. સમાજશાસ્ત્ર
4. રાજ્યશાસ્ત્ર

અધ્યયન નિષ્પત્તિ:-

1. વિદ્યાર્થીઓ ઇતિહાસના અર્થ અને વિભિન્ન પરિભાષાઓ વિશે માહિતગાર થશે.
2. વિદ્યાર્થીઓ ઇતિહાસના લક્ષણો અને સ્વરૂપ વિશે જાણશે.
3. વિદ્યાર્થીઓ ઐતિહાસિક પદ્ધતિની સમજ કેળવશે.
4. વિદ્યાર્થીઓ ઇતિહાસના અન્ય શાસ્ત્રો સાથે સંબંધ વિશે જાણકાર થશે.

સંદર્ભ સૂચિ:-

1. ધારૈયા, રમણલાલ ક., ઐતિહાસિક પદ્ધતિ, સી. જમનાદાસની કંપની, અમદાવાદ, 1992.
2. પરીખ, રસિકલાલ, ઇતિહાસ: સ્વરૂપ અને પદ્ધતિ, ગુજરાત યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ.
3. જમીનદાર રસેશ, ઇતિહાસ સંકલ્પના અને સંશોધન, ગુજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ
4. દીક્ષિત યતીન્દ્ર ઇ. અને પરીખ પ્રવિણચંદ્ર સી., ઐતિહાસિક સાધનો, ગુજરાત યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ.
5. પાંચાલ, એચ.સી. એવં બઘેલા, એચ.એસ. : ઇતિહાસ કે સિદ્ધાન્ત એવં પદ્ધતિયાં, રિસર્ચ પબ્લિકેશન્સ, જયપુર, 2015.
6. મારવિક આર્થર, ઇતિહાસ કા સ્વરૂપ, (અનુ. લાલબહાદુર વર્મા), ગ્રંથ શિલ્પી, નઈ દિલ્લી, 2003.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ

બી.એ. : ઇતિહાસ : સત્ર - 2

પાઠ્યક્રમ : MJR-HIS-CC-201 / MNR-HIS-201

ઇતિહાસલેખનના અભિગમો

ક્રેડિટ : 4

કુલ કલાક : 60

કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. ઇતિહાસલેખનના પ્રાચીન અભિગમમાં પુરાણો અને મહાકાવ્યો વિશે માહિતગાર કરવા.
2. ઇતિહાસલેખનના આધુનિક ભારતીય અભિગમમાં રાષ્ટ્રવાદી અને સબઅલ્ટર્ન અભિગમ વિશે માહિતગાર કરવો.
3. ઇતિહાસલેખનના સામ્રાજ્યવાદી અને માર્ક્સવાદી અભિગમ અને લેખન વિશે જાણકારી આપવી.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

1. ઇતિહાસલેખનના પ્રાચીન ભારતીય અભિગમો
  - a. પુરાણો
  - b. મહાકાવ્યો

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

1. ઇતિહાસલેખનના આધુનિક ભારતીય અભિગમો
  - a. રાષ્ટ્રવાદી અભિગમ
    - i. રમેશચન્દ્ર મજૂમદાર
    - ii. સંસ્કૃતિ કે ચાર અધ્યાય
  - b. સબઅલ્ટર્ન અભિગમ
    - i. ડેવિડ હાર્ડિમન
    - ii. પશ્ચિમ ભારતમાં ધીરધાર અને શોષણ

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

1. સામ્રાજ્યવાદી અભિગમ
  - a. જેમ્સ મિલ
  - b. મૈકોલે મિનિટ્સ

એકમ - 4

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

1. માર્ક્સવાદી અભિગમ
  - a. રામશરણ શર્મા
  - b. ભારતીય સામન્તવાદ

અધ્યયન નિષ્પત્તિ:-

1. વિદ્યાર્થીઓ ઇતિહાસ લેખનના પ્રાચીન ભારતીય અભિગમો વિશે માહિતગાર થશે.
2. વિદ્યાર્થીઓ ઇતિહાસ લેખનના આધુનિક ભારતીય અભિગમો વિશે જાણશે.
3. વિદ્યાર્થીઓ ઇતિહાસ લેખનના સામ્રાજ્યવાદી અને માર્ક્સવાદી અભિગમ વિશે સમજ કેળવશે.

સંદર્ભ સૂચિ:-

1. ભદ્રાચાર્ય બીકાશ, એન ઇંટ્રોડક્શન ટુ હિસ્ટોરિયોગ્રાફી, નઈ દિલ્હી
2. ચતુર્વેદી જયતી, ઇંડિયન નેશનલ મૂવમેન્ટ- એ ક્રિટિકલ સ્ટડી ઓફ ફાઈવ સ્કૂલ્સ, આગ્રા, 1990.
3. પાઠક, વી.એસ., એશિયન્ટ હિસ્ટોરિયંસ ઓફ ઇંડિયા, નઈ દિલ્હી, 1996.
4. ફિલિપ્સ, સી.એચ., હિસ્ટોરિયંસ ઓફ ઇંડિયા, પાકિસ્તાન એંડ સિલોન, નઈ દિલ્હી, 1967.
5. સેન, એસ.પી. (સંપા.), ઇસ્ટોરિયંસ એંડ ઇસ્ટોરિયોગ્રાફી ઇન મોડર્ન ઇંડિયા, કલકત્તા, 1976.
6. શર્મા, આર.સી., હિસ્ટોરિયોગ્રાફી એંડ હિસ્ટોરિયંસ ઇન ઇંડિયા સિન્સ ઇંડિપેન્ડેન્સ, નઈ દિલ્હી, 1991.
7. શર્મા, રામશરણ, ભારતીય સામન્તવાદ, નઈ દિલ્હી, 1965.
8. મજૂમદાર રમેશચંદ્ર, ઇ હિસ્ટ્રી એંડ કલ્ચર ઓફ ઇ ઇંડિયન પિપલ, મુંબઈ, 1977
9. મજૂમદાર રમશચંદ્ર, એન એડવાંસ્ડ હિસ્ટ્રી ઓફ ઇંડિયા, લંદન, 1960.
10. દિનકર રામધારીસિંહ, સંસ્કૃતિ કે ચાર અધ્યાય, નઈ દિલ્હી, 1956.
11. મિલ. જેમ્સ, ઇ હિસ્ટ્રી ઓફ બ્રિટિશ ઇંડિયા, લંદન, 1817.
12. ટ્રેવેલિયન, જી., ઇ લાઈફ એંડ ઇ લેટર્સ ઓફ લોર્ડ મેકાલે, ન્યૂયોર્ક, 1876.
13. હાર્ડીમન ડેવિડ, પશ્ચિમ ભારતમાં ધીરધાર અને શોષણ, અમદાવાદ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ

બી.એ. : ઇતિહાસ : સત્ર - ૩

પાઠ્યક્રમ : MJR-HIS-CC-301 / MNR-HIS-301

ભારતીય સંસ્કૃતિની ઝલક

ક્રેડિટ : 4

કુલ કલાક : 60

કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. ભારતનો ભૌગોલિક અને સાંસ્કૃતિક પરિચય પ્રાપ્ત કરવો.
2. ભારતીય સાહિત્યની ભવ્ય પરમ્પરા જાણવી.
3. ભારતીય મહાકાવ્યોમાં પ્રતિબિમ્બિત ભારતીય જીવન મૂલ્યો અંગે સમજ કેળવવી.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

1. ભારતીય સંસ્કૃતિની સમજ

a) ભારતીય ભૂમીની પ્રાચીનતા

b) ભારતવર્ષ: ભૌગોલિક અને સાંસ્કૃતિક પરિચય

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

1. ભારતવર્ષના જુદા-જુદા નામોનું ઇતિહાસ

a) આર્યાવર્ત

b) હિન્દુસ્તાન

c) ઇંડિયા

d) ભારત

2. ભારતવર્ષના વિશિષ્ટ પ્રાચીન સ્થળનામો અને નદીઓ

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

1. ભારતીય સાહિત્યની ભવ્ય પરમ્પરા

a) વૈદિક પરમ્પરા

b) વેદાંત

c) ઉપનિષદ

એકમ - 4

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

1. મહાકાવ્યોમાં પ્રતિબિમ્બિત ભારતીય જીવન મૂલ્યો

a) રામાયણ

b) મહાભારત

2. જૈન સાહિત્ય, બૌદ્ધ સાહિત્ય અને પુરાણો

અધ્યયન નિષ્પત્તિ:-

1. વિદ્યાર્થીઓ ભારતીય સંસ્કૃતિની સમજ કેળવશે.
2. ભારત વર્ષના જુદા-જુદા નામોનો ઇતિહાસથી પરિચિત થશે.
3. ભારતીય સંસ્કૃતિની ભવ્ય પરંપરા વિશે માહિતી પ્રાપ્ત કરશે.
4. મહાકાવ્યોમાં પ્રતિબિંબિત ભારતીય જીવન મૂલ્યો વિશે સમજ કેળવશે.

સંદર્ભ સૂચિ:-

1. દિનકર રામધારીસિંહ, સંસ્કૃતિ કે ચાર અધ્યાય, નઈ દિલ્હી, 1956.
2. મજૂમદાર રમેશચંદ્ર, દ હિસ્ટ્રી ઓફ કલ્ચર ઓફ દ ઇન્ડિયન પિપલ, મુંબઈ, 1977
3. શાસ્ત્રી હરિપ્રસાદ, પ્રાચીન ભારત, ભાગ 1,2, અમદાવાદ, 1970.
4. ખન્ના કેલાશ, પ્રાચીન ભારત કા ઇતિહાસ, નઈ દિલ્હી, 2003,
5. ત્રિપાઠી, રમાશંકર, પ્રાચીન ભારત કા ઇતિહાસ, નઈ દિલ્હી, 1965.
6. નાહર રતિભાનુસિંહ, પ્રાચીન ભારત કા રાજનીતિક એવં સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસ, ઇલાહાબાદ, 1959.
7. વિદ્યાલંકાર, સત્યકેતુ, પ્રાચીન ભારતીય સંસ્કૃતિ ઓર ઉસકા ઇતિહાસ, નઈ દિલ્હી.
8. જ્ઞાની શિવદત્ત, ભારતીય સંસ્કૃતિ, નઈ દિલ્હી, 2003.
9. વેદાલંકાર હરિદત્ત, ભારતીય સંસ્કૃતિ કા સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ, નઈ દિલ્હી, 2007.
10. શર્મા લીલાધર, ભારતીય સંસ્કૃતિ કોશ, નઈ દિલ્હી, 2013.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ

બી.એ. : ઇતિહાસ : સત્ર - ૩

પાઠ્યક્રમ : MJR-HIS-EC-302 : વિશ્વ ઇતિહાસની ઝલક

ક્રેડિટ : 4

કુલ કલાક : 60

કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. પ્રાચીન યુનાની તત્ત્વજ્ઞાન પરમ્પરા વિશે માહિતગાર કરવો.
2. યુનાની મહાકાવ્યોના ઐતિહાસિક મહત્વ વિશે માહિતગાર કરવો.
3. પ્રાચીન યુનાની અને રોમન સામ્રાજ્યના ઇતિહાસ વિશે સમજ આપવી.
4. મધ્યકાલીન યુરોપના ઇતિહાસ વિશે જાણ કરવી.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1 કલાક : 15

1. પ્રાચીન યુનાની તત્ત્વજ્ઞાન પરમ્પરા

a) સોક્રેટિસ, પ્લેટો, એરિસ્ટોટલ

2. યુનાની મહાકાવ્યો

a) ઇલિયડ, ઓડિસી

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1 કલાક : 15

1. પ્રાચીન યુનાની રાજ્યો

a) એથેન્સ, સ્પાર્ટા, મેસીડોનિયા

2. પ્રાચીન રોમન સામ્રાજ્ય

a) ઓગસ્ટસ, માર્ક્સ ઓરેલિયસ, કોન્સ્ટેન્ટાઈન

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1 કલાક : 15

1. પ્રમુખ ધર્મો

a) યહૂદી, જરથોસ્તી, કનફ્યૂશિયસ,

b) ખ્રિસ્તી, ઇસ્લામ

એકમ - 4

ક્રેડિટ : 1 કલાક : 15

1. પશ્ચિમી રોમન સામ્રાજ્યનો ઉદય અને વિસ્તાર

2. યુરોપીય સામન્તવાદ

3. ધર્મ યુદ્ધો

અધ્યયન નિષ્પત્તિ:-

1. વિદ્યાર્થીઓ પ્રાચીન યુનાની તત્ત્વજ્ઞાન પરંપરા વિશે માહિતગાર થશે.
2. પ્રાચીન યુનાની અને રોમન સામ્રાજ્ય અંગે જાણશે.
3. વિદ્યાર્થીઓ વિશ્વના પ્રમુખ ધર્મો અંગે જાણકારી મેળવશે.
4. વિદ્યાર્થીઓ પ્રાચીન અને મધ્યકાલીન વિશ્વની પ્રમુખ ઘટનાઓ અંગે જાણશે.

સંદર્ભ સૂચિ

1. આચાર્ય નવીનચંદ્ર, પરમાર થોમસ, જગતની અગ્રગણ્ય સભ્યતાઓ, અમદાવાદ, 2017
2. સિંહ રઘુવીર, પ્રાચીન સભ્યતાઓં કા ઇતિહાસ, નઈ દિલ્હી, 2012
3. મિશ્રા સતીશકુમાર, યાદવ દયારામ, વિશ્વ કી પ્રાચીન સભ્યતાઓં, નઈ દિલ્હી, 2012
4. મિત્તલ, નેમીશરણ, પ્રાચીન સભ્યતાઓં, જયપુર, 2012.
5. નેહરૂ જવાહરલાલ, વિશ્વ ઇતિહાસ કી ઝલક, નઈ દિલ્હી, 2022.
6. વર્મા દીનાનાથ, સિંહ શિવકુમાર સિંહ, વિશ્વ ઇતિહાસ કા સર્વેક્ષણ, નઈ દિલ્હી
7. શર્મા રામશરણ, મંડલ કૃષ્ણકુમાર, વિશ્વ ઇતિહાસ કી ભૂમિકા, નઈ દિલ્હી, 2010.
8. સિન્હા રમેશ ચન્દ્ર, ઇલિયડ, નઈ દિલ્હી, 2012.
9. સિન્હા રમેશ ચન્દ્ર, ઓડિસી, નઈ દિલ્હી, 2012.
10. જોનાથન, રિલે, સ્મિથ (સંપા.), દ ઓક્સફોર્ડ ઇલસ્ટ્રેટેડ હિસ્ટ્રી ઓફ કુસેડ્સ, લંદન, 2001
11. ગિબન એડવર્ડ, દ હિસ્ટ્રી ઓફ દ ડિક્લાઈન એંડ ફોલ ઓફ દ રોમન એંપાયર, ફિલાડેલ્ફિયા, 1830.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ

બી.એ. : ઇતિહાસ : સત્ર - ૩

પાઠ્યક્રમ - MJR-HIS-EC-303 : વિશ્વની પ્રમુખ સભ્યતાઓનો પરિચય

ક્રેડિટ : ૪

કુલ કલાક : ૬૦

કુલ ગુણ : ૧૦૦

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

૧. વિશ્વની પ્રાચીન સભ્યતાઓની માહિતી પ્રાપ્ત કરવી.
૨. વિશ્વની પ્રાચીન સભ્યતાઓના પારસ્પરિક સંબંધો વિશે માહિતગાર કરવા.
૩. વિશ્વની પ્રાચીન સભ્યતાઓનો પરિચય કેળવવો.

એકમ-૧

ક્રેડિટ : ૧, કલાક : ૧૫

૧. મિસરની સભ્યતા
૨. સુમેરની સભ્યતા

એકમ-૨

ક્રેડિટ : ૧, કલાક : ૧૫

૧. બેબિલોનિયાની સભ્યતા
૨. એસેરિયાની સભ્યતા

એકમ-૩

ક્રેડિટ : ૧, કલાક : ૧૫

૧. ઈરાનની સભ્યતા
૨. ચીનની સભ્યતા

એકમ-૪

ક્રેડિટ : ૧, કલાક : ૧૫

૧. ક્રિટની સભ્યતા
૨. ગ્રીસ અને રોમની સભ્યતા
૩. હડપ્પીય સભ્યતા

અધ્યયન નિષ્પત્તિ:-

૧. વિદ્યાર્થીઓ વિશ્વની પ્રમુખ સભ્યતાઓ વિશે સમજ કેળવશે.
૨. વિદ્યાર્થીઓ વિશ્વની સભ્યતાઓનો પરિચય પ્રાપ્ત કરશે.
૩. વિદ્યાર્થીઓ વિશ્વની સભ્યતાઓની વિશેષતાઓ જાણશે.
૪. વિદ્યાર્થીઓ વિશ્વની સભ્યતાઓના લક્ષણો જાણશે.

સંદર્ભ સૂચિ

1. આચાર્ય નવીનચંદ્ર, પરમાર થોમસ, જગતની અગ્રગણ્ય સભ્યતાઓ, અમદાવાદ, 2017
2. સિંહ રઘુવીર, પ્રાચીન સભ્યતાઓં કા ઇતિહાસ, નઈ દિલ્હી, 2012
3. મિશ્રા સતીશકુમાર, યાદવ દયારામ, વિશ્વ કી પ્રાચીન સભ્યતાઓં, નઈ દિલ્હી, 2012
4. મિત્તલ, નેમીશરણ, પ્રાચીન સભ્યતાઓં, જયપુર, 2012.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ

બી.એ. : ઇતિહાસ : સત્ર - 4

પાઠ્યક્રમ - MJR-HIS-CC-401 / MNR-HIS-401

ભારતીય ઇતિહાસલેખન પરંપરા

ક્રેડિટ : 4

કુલ કલાક : 60

કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. પ્રાચીન ભારતમાં ઇતિહાસની વિભાવના અને ઇતિહાસલેખન વિશે જાણકારી આપવી.
2. મધ્યકાલીન ભારતમાં ઇતિહાસલેખન વિશે જાણકારી આપવી.
3. બ્રિટીશ યુગમાં ભારતમાં ઇતિહાસલેખન વિશે જાણકારી આપવી.
4. સ્વાતંત્ર્યોત્તર ભારતમાં ઇતિહાસલેખન વિશે જાણકારી આપવી.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

1. પ્રાચીન ભારતમાં ઇતિહાસની વિભાવના અને ઇતિહાસલેખન
  - 1) પૌરાણિક પરમ્પરા - પુરાણો
  - 2) ચરિત લેખન પરમ્પરા

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

1. મધ્યકાલીન ઇતિહાસલેખન
  - 1) સલ્તનત યુગમાં ઇતિહાસલેખન
  - 2) મુઘલ યુગમાં ઇતિહાસલેખન

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

1. બ્રિટીશ યુગમાં ઇતિહાસલેખન
  - 1) પ્રાચ્યવાદી અને સામ્રાજ્યવાદી ઇતિહાસ લેખન
  - 2) રાષ્ટ્રવાદી ઇતિહાસલેખન
  - 3) માર્ક્સવાદી અને વંચિતલક્ષી ઇતિહાસલેખન

એકમ - 4

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

1. પશ્ચિમી ભારતમાં ઇતિહાસલેખન (17મી થી 19મી સદી)
  - 1) ગુજરાતમાં ઇતિહાસલેખન
  - 2) રાજસ્થાનમાં ઇતિહાસલેખન
  - 3) મહારાષ્ટ્રમાં ઇતિહાસલેખન

અધ્યયન નિષ્પત્તિ:-

1. વિદ્યાર્થીઓ પ્રાચીન ભારતમાં ઇતિહાસની વિભાવના અને ઇતિહાસલેખન વિશે માહિતગાર થશે.
2. વિદ્યાર્થીઓ મધ્યકાલીન ભારતમાં થયેલ ઇતિહાસલેખન અંગે જાણશે.
3. વિદ્યાર્થીઓ આધુનિક ભારતમાં થયેલ ઇતિહાસલેખન વિશે સમજ કેળવશે.
4. વિદ્યાર્થીઓ 17મીથી 19મી સદી સુધીમાં પશ્ચિમી ભારતમાં થયેલ ઇતિહાસલેખન અંગે જાણશે.

સંદર્ભ સૂચિ

1. ચોપરા પી.એન., ભારતનું ગઝેટિયર, અમદાવાદ, 1984.
2. ભદ્રાચાર્ય સબ્યસાચી (સંપા.) એપ્રોચેજ ટૂ હિસ્ટ્રી: એસેજ ઇન ઇન્ડિયન હિસ્ટોરિયોગ્રાફી, નઈ દિલ્હી, 2011.
3. સિંહ, જી.પી., ઇન્ડિયન હિસ્ટોરિયંસ એન્ડ હિસ્ટોરિયોગ્રાફી ઇન દ ટ્વંટીથ સેન્યુરી, નઈ દિલ્હી, 2009.
4. દેશપાંડે અનિરૂદ્ધ, દ પ્રેક્ટિસ ઓફ હિસ્ટ્રી ઓફ ઇન્ડિયા, નઈ દિલ્હી, 2022.
5. મિત્તલ સતીશચંદ્ર, ઇન્ડિયા ડિસ્ટોર્ટેડ: એ સ્ટડી ઓફ બ્રિટિશ હિસ્ટોરિયંસ ઓન ઇન્ડિયા, નઈ દિલ્હી, 1996.
6. પાઠક વિશ્વંભર શરણ, એશિયેન્ટ હિસ્ટોરિયંસ ઓફ ઇન્ડિયા, નઈ દિલ્હી, 1966
7. સિંહ અશોક કુમાર, તુગલક કાલીન ઇતિહાસકાર એવં ઇતિહાસલેખન, જયપુર
8. અમરાવત વિક્રમસિંહ, ખ્યાત સાહિત્ય ઔર ઇતિહાસલેખન, જોધપુર, 2017
9. દેશપાંડે પ્રાચી, કેથેટિવ પાસ્ટ: હિસ્ટોરિકલ મેમોરી એન્ડ આઈડેન્ટિટી ઇન વેસ્ટર્ન ઇન્ડિયા (1700-1960), નઈ દિલ્હી, 2018
10. બહુરા ગોપાલ નારાયણ (અનુ. સંપા.), રાસમાલા ભાગ 1-4, જયપુર

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ

બી.એ. : ઇતિહાસ : સત્ર - 4

પાઠ્યક્રમ - MJR-HIS-CC-402 : ઇતિહાસ અને પ્રવાસન

ક્રેડિટ : 4

કુલ કલાક : 60

કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. પ્રવાસનના ઉદ્દેશ્યો અને પ્રકારો અંગે જાણકારી આપવી.
2. ભારત અને ગુજરાતના પ્રમુખ પ્રવાસી સ્થળો વિશે જાણકારી આપવી.
3. ગુજરાતમાં પ્રવાસનના વિકાસ અંગેની સમજ આપવી.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. પ્રવાસન અને પ્રવાસીની વ્યાખ્યા
2. પ્રવાસનના ઉદ્દેશ્યો અને પ્રકારો

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. પ્રવાસન અને આવાસન સુવિધાઓ
2. પ્રવાસન અને પરિવહન

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ભારતના ઐતિહાસિક પ્રવાસન સ્થળો
(દિલ્હીના મહત્વના સ્થાપત્યો, અજંતા-ઇલોરાની ગુફાઓ, આગ્રાનો તાજમહલ)
2. ગુજરાતના પ્રવાસન સ્થળો
(અમદાવાદના ઐતિહાસિક સ્થાનો- સીદી સૈયદની જાળી, સરખેજનો રોજો, હઠીસિંહના દેરા, સાબરમતી આશ્રમ), સ્ટેચ્યું ઓફ યુનિટી-વડોદરા, મહત્વની બૌદ્ધ ગુફાઓ, સોમનાથ, દ્વારકાના મંદિરો, મોઢેરા, રાણકી વાવ

એકમ - 4

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ગુજરાતના પ્રવાસન ક્ષેત્રના વિકાસમાં મહત્વના લોક મેળાઓ
2. ગુજરાતમાં પ્રવાસન ક્ષેત્રના વિકાસની શક્યતાઓ

અધ્યયન નિષ્પત્તિ:-

1. વિદ્યાર્થીઓ પ્રવાસન અંગે પ્રાથમિક માહિતી પ્રાપ્ત કરશે.
2. વિદ્યાર્થીઓ આવાસનની સુવિધાઓ અને પરિવહન વિશે માહિતગાર થશે.
3. વિદ્યાર્થીઓ ભારતના અને ગુજરાતના કેટલોક મહત્વના પ્રવાસન સ્થળો વિશે જાણશે.
4. વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતમાં પ્રવાસનના વિકાસ અંગે માહિતગાર થશે.

સંદર્ભ સૂચિ

1. કોરાટ, પી.જી. અને દેસાઈ મહેબૂબ, ઇતિહાસમાં પ્રવાસન વિનિયોગ, ભાવનગર
2. ઠાકર, મિનાક્ષી, પ્રવાસનભૂમિ ગુજરાત,, અમદાવાદ
3. પંડિત, અમર, પ્રવાસન ગુજરાત, અમદાવાદ
4. ચાવડા એચ.એલ. અને ભનોત સ્ટેલી, પ્રવાસન અને સમાજ, લુનાવડા, 2022
5. રાવળ રાજેન્દ્ર, પાટણ: દ ઝ્લોરિયસ સિટી ઓફ ગુજરાત, મહેસાણા, 2022
6. વ્યાસ રાજેશ કુમાર, ભારત મેં પર્યટન, નઈ દિલ્હી, 2009.
7. શર્મા ગંગા પ્રસાદ, ભારત કે પ્રસિદ્ધ પર્યટન સ્થલ, નઈ દિલ્હી, 2015.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ

બી.એ. : ઇતિહાસ : સત્ર - 4

પાઠ્યક્રમ :MJR-HIS-EC-403 : આધુનિક વિચારધારાઓનો ઇતિહાસ

ક્રેડિટ : 4

કુલ કલાક : 60

કુલ ગુણ :100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. સામંતવાદ વિશે માહિતી આપવી.
2. આધુનિક વિચારધારાઓ વિશે જાણકારી આપવી.
3. રાષ્ટ્રવાદ, ફાસીવાદ વિશે જાણકારી આપવી.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

1. સામંતવાદ
2. આધુનિકતા

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

1. સંસ્થાનવાદ અને સામ્રાજ્યવાદ
2. મૂડીવાદ

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

1. સમાજવાદ અને સામ્યવાદ
2. ઉદારવાદ અને નવઉદારવાદ

એકમ - 4

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

1. રાષ્ટ્રવાદ
2. ફાસીવાદ
3. ગાંધી અને આધુનિક વિચારધારાઓ

અધ્યયન નિષ્પત્તિ:-

1. વિદ્યાર્થીઓ આધુનિક યુગમાં થયેલ વિચારધારાઓના વિકાસ અંગે મહિતગાર થશે.
2. વિદ્યાર્થીઓ સંસ્થાનવાદ, સામ્રાજ્યવાદ અને મૂડીવાદ અંગે જાણશે.
3. વિદ્યાર્થીઓ સમાજવાદ અને ઉદારવાદની વિવિધ વિચારધારાઓથી પરિચિત થશે.
4. વિદ્યાર્થીઓ ગાંધીના વિચારો અને આધુનિક વિચારધારાઓનો તુલનાત્મક અભ્યાસ કરશે.

संदर्भ सूचि

1. पंड्या हसमुष, विश्वराजकारण, अमदावाड,2004
2. लदु डेवेन्द्र, 20मी सदीनुं विश्व, अमदावाड,2007
3. लेनिन, साम्राज्यवाड, पूंजुवाड डी यरम अवस्था, लभनड, 2008
4. डेशपाळे अनिडुदु, अ मूडुल, यावला प्रतिभा (संपा.), विश्व इतिहास डे प्रमुष मुडे: बदलते आयाम, नई डिल्ही, 2016
5. सिंह अयोध्या, साम्राज्यवाड का उडय और अस्त, कलकत्ता, 1968
6. ब्लाष मार्क, इयूडल सोसाईटी, लंडन, 2014
7. गांधी मोहनडास, हिंड स्वराज, अमदावाड

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ

બી.એ. : ઇતિહાસ : સત્ર - 4

પાઠ્યક્રમ :MJR-HIS-EC-404 : ભારતીય દાર્શનિક પરમ્પરાઓનો ઇતિહાસ

ક્રેડિટ : 4

કુલ કલાક : 60

કુલ ગુણ :100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. ભારતની પ્રાચીન દાર્શનિક પરંપરાઓના મૂળ ગ્રંથો વિશે માહિતગાર કરવા.
2. ભારતીય પ્રાચીન દાર્શનિક પરંપરાઓ વિશે માહિતગાર કરવા.
3. મધ્યયુગીન ભારતીય દાર્શનિક પરંપરાઓ અંગે સમજ કેળવવી.
4. આધુનિક ભારતીય દાર્શનિક પરંપરાઓ અંગે માહિતગાર કરવા.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. ભારતીય પરંપરામાં તત્ત્વજ્ઞાનનો અર્થ અને ઉત્પત્તિ
  - a)વેદ, ઉપનિષદ અને વેદાંત
  - b)ભગવતગીતા અને મનુસ્મૃતિ

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. પ્રાચીન દાર્શનિક પરંપરાઓ
  - a) ચાર્વાક, સાંખ્ય, યોગ
  - b)ન્યાય અને વૈશેષિક
  - c)જૈન અને બૌદ્ધ

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. મધ્યયુગીન દાર્શનિક પરંપરાઓ
  - a)આદિ શંકરાચાર્ય અને રામાનુજાચાર્ય
  - b)માધ્વાચાર્ય અને નિંબાકાચાર્ય
  - c)રામાનંદી પરંપરા, કબીર અને ચૈતન્ય મહાપ્રભુ

એકમ - 4

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

1. આધુનિક દાર્શનિક પરંપરાઓ
  - a)સ્વામી દયાનંદ અને સ્વામી વિવેકાનંદ
  - b)શ્રી અરવિંદ અને મહાત્મા ગાંધી

અધ્યયન નિષ્પત્તિ:-

1. વિદ્યાર્થીઓ ભારતીય પરંપરામાં તત્ત્વજ્ઞાન અંગે માહિતગાર થશે.
2. વિદ્યાર્થીઓ પ્રાચીન, મધ્ય અને આધુનિક દાર્શનિક પરંપરાઓ અંગે જાણશે.
3. વિદ્યાર્થીઓ ભારતીય દાર્શનિક પરંપરાઓનો તુલનાત્મક અભ્યાસ કરશે.

સંદર્ભ સૂચિ

1. સિંહ ઉર્મિલા, સિંહ સીતાશરણ, ભારતીય દાર્શનિક એવમ્ આચાર્ય પરંપરા, પટના, 2018.
2. ભાલે બસંત કુમાર, સમકાલીન ભારતીય દર્શન, નઈ દિલ્હી, 2016.
3. તિવારી રીતા, કશ્મીર કી આચાર્ય પરંપરા ઔર શૈવ દર્શન, દિલ્હી, 2016.
4. સ્વામી સત્યપ્રસાદ દાસજી, ઇંડિયન ફિલોસોફી, ભુજ, 2010.
5. મૈસૂર હિરીયાના, આઉટલાઈન ઓફ ઇંડિયન ફિલોસોફી, લંદન, 1951.
6. સિનારી રમાકાંત, દ સ્ટ્રક્ચર ઓફ ઇંડિયન થોટ, નઈ દિલ્હી, 1984

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ
ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ
અભ્યાસક્રમ : બી.એ. (ઇતિહાસ) ચાર વર્ષીય પાઠ્યક્રમ
(NEP-2020 પ્રમાણે)

- બહુવિષયક અભ્યાસક્રમ (મલ્ટિડિસિપ્લિનરી કોર્સ)
- કૌશલ્ય વૃદ્ધિ અભ્યાસક્રમ (સ્કિલ એનહેન્સમેન્ટ કોર્સ)
- મૂલ્ય સંવર્ધન અભ્યાસક્રમ (વેલ્યુ એડેડ કોર્સ)

(શૈક્ષણિક વર્ષ - ઓગસ્ટ - 2023 થી અમલમાં)

અભ્યાસક્રમ વિકાસ એકમ
ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ- 380009

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ,
ગુજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ

નં	સત્ર	અભ્યાસક્રમ	કોડ	શીર્ષક	ક્રેડિટ
1	1	બહુવિષયક	MDC-HIS-01	ઇતિહાસ અને સિનેમા	3
2	2	બહુવિષયક	MDC-HIS-02	ઇતિહાસ અને સાહિત્ય	3
3	3	બહુવિષયક	MDC-HIS-03	મૂડીવાદનો ઉદય અને વિકાસ	3
4	1	કૌશલ્ય વૃદ્ધિ	SEC-HIS-01	સંગ્રહાલય વિદ્યાનો પરિચય	3
5	2	કૌશલ્ય વૃદ્ધિ	SEC-HIS-02	દફતરવિદ્યાનો પરિચય	3
6	3	કૌશલ્ય વૃદ્ધિ	SEC-HIS-03	ટ્યૂરિસ્ટ ગાઈડ: વિભાવના અને પરિચય	3
7	1	મૂલ્ય સંવર્ધન	VAC-HIS-01	વારસાની સમજ	2
8	1	મૂલ્ય સંવર્ધન	VAC-HIS-02	ગુજરાતનો સંસ્કૃતિ દર્શન	2
9	2	મૂલ્ય સંવર્ધન	VAC-HIS-03	ભારતનો સાંસ્કૃતિક વારસો: એક પરિચય	2
10	2	મૂલ્ય સંવર્ધન	VAC-HIS-04	ગાંધી અને શિક્ષણ	2
11	4	મૂલ્ય સંવર્ધન	VAC-HIS-05	રાષ્ટ્રીય સેવા યોજના	2

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ

સત્ર-1

પાઠ્યક્રમ : MDC-HIS-01 : ઇતિહાસ અને સિનેમા

ક્રેડિટ : 3

કુલ કલાક : 45

કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. ઇતિહાસ અને સિનેમા વચ્ચેનો સંબંધ સમજાવવો.
2. સિનેમા જોવા માટેની દૃષ્ટિ વિકસાવવી.
3. સિનેમા અને સમકાલીન સમાજ વચ્ચેનો સંબંધ સમજાવવો.
4. સિનેમાના પ્રવર્તમાન સંદર્ભ વિશે માહિતગાર કરવો.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

- ઇતિહાસ અને સિનેમા: વિભાવના અને વિશ્લેષણો
- ઇતિહાસ લેખન અને ઇતિહાસ દૃશ્યાંકન
- ઐતિહાસિક વિષયોની ફિલ્મો અને તથ્યોની ચકાસણી

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

- ઐતિહાસિક હિન્દી ફિલ્મો - પૃથ્વી વલ્લભ, અશોકા, મોહનજોદડો
- તાજેતરના ભૂતકાળની ફિલ્મો - કેસરી, સરાદાર, દ લિજેંડ ઓફ ભગતસિંહ

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

- ફિલ્મોમાં રાષ્ટ્રવાદ અને ઉગ્રરાષ્ટ્રવાદ (લગાન, બોર્ડર, રંગ દે બસંતી)
- ફિલ્મોમાં સામંતીય સમાજની સંરચના (ગુલામી, શોલે, આક્રોશ)
- ગાંધી અને સિનેમા

અધ્યયન નિષ્પત્તિ:-

1. આ અભ્યાસક્રમ વિદ્યાર્થીઓને ફિલ્મો દ્વારા ઇતિહાસને જોવાની અને સમજવાની તક આપશે.
2. સિનેમાના રાજકીય, સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક પાસાઓ સમજશે.
3. ભારતના ફિલ્મ ઉદ્યોગ માટે પ્રોફેશન તૈયાર થશે.

સંદર્ભ સૂચિ:-

1. પ્રસાદ માધવ, આઈડિયોલોજી ઓફ દ હિન્દી ફિલ્મ: એ હિસ્ટોરિકલ કન્સ્ટ્રક્શન, નઈ દિલ્હી, 2013
2. કુચિન્સ ડેનિસ, કેબ્સ કાટ્જા, વોઈટ્સ એકાર્ટ (સંપા.), એ રૂટલેજ કંપેનિયન ટૂ એડાપ્ટેશન, ન્યૂયોર્ક, 1988.
3. જોશી લલિત, બોલીવુડ પાઠ, નઈ દિલ્હી, 2012
4. બાર્તા ટોની (સંપા.), સ્ક્રિનિંગ દ પાસ્ટ: ફિલ્મ એંડ દ રિપ્રજેટેશન ઓફ હિસ્ટ્રી, કનેક્ટિકટ, 1998.
5. ગોરે વિડાલ, સ્ક્રિનિંગ હિસ્ટ્રી, હાર્વર્ડ, 1992.
6. કેનેથ આર.એમ. (સંપા.), ફિચર ફિલ્મ એજ હિસ્ટ્રી, ટેનેસી, 1981.
7. રોઝેન્સટન રોબર્ટ (સંપા.), રિવિજનિંગ હિસ્ટ્રી: ફિલ્મ એંડ દ કન્સ્ટ્રક્શન ઓફ અ ન્યૂ પાસ્ટ, પ્રિન્સટન, 1995
8. વાસુદેવન રવિ, દ મેલોડ્રામાટિક પબ્લિક: ફિલ્મ ફોર્મ એંડ સ્પેક્ટેટરશિપ ઇન ઇન્ડિયન સિનેમા,
9. પારેખ ધ્વનિલ, અમરાવત વિક્રમસિંહ, પાંડે અમરેન્દ્ર (સંપા.), સાહિત્ય અને સિનેમા, અમદાવાદ, 2012

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ

સત્ર - 2

પાઠ્યક્રમ : MDC-HIS-02 : ઇતિહાસ અને સાહિત્ય

ક્રેડિટ : 3

કુલ કલાક : 45

કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. ઇતિહાસ અને સાહિત્ય વચ્ચેનો સંબંધ સમજાવવો.
2. ઇતિહાસ આધારિત સાહિત્ય અંગે માહિતગાર કરવો.
3. સાહિત્યમાંથી ઇતિહાસ તારવવાની સમજ કેળવવી.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

- ઇતિહાસ અને સાહિત્ય: વિભાવના અને વિશ્લેષણો
- ઇતિહાસના સાધન તરિકે સાહિત્ય
- સાહિત્યના સાધન તરિકે ઇતિહાસ

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

- આધુનિક ઐતિહાસિક નાટકો - તુગલક (ગિરિશ કર્નાડ), ઔરંગઝેબ (ચીનુ મોદી), ગોડસે@ગાંધી ડોટ કોમ (અસગર વજાહત)
- આધુનિક ઐતિહાસિક નવલકથાઓ - પૃથ્વીવલ્લભ (ક.મા.મુંશી), આધા ગાંવ (રાહી મસૂમ રજા), છાવા (શિવાજી સાવંત)

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

- રચનાત્મક ઇતિહાસ અને સાહિત્ય
- સબલ્ટર્ન ઇતિહાસ અને સાહિત્ય
- સિનેમા અને સાહિત્ય (ધર્મવીર ભારતી કૃત સૂરજ કા સાતવાં ઘોડા, યૂ.આર.અનન્તમૂર્તિ કૃત ઘટશ્રાદ્ધ, ધ્રુવ ભટ્ટ કૃત તત્ત્વમસિ)

અધ્યયન નિષ્પત્તિ:-

1. આ અભ્યાસક્રમ વિદ્યાર્થીઓ સાહિત્ય અને ઇતિહાસ વચ્ચેનો સંબંધ સમજશે.
2. ભારતીય સાહિત્ય પરંપરાને સાહિત્ય આધારિત ઇતિહાસ અને ઇતિહાસ આધારિત સાહિત્યના સંદર્ભમાં સમજશે.
3. સાહિત્ય અને ઇતિહાસલેખનના નવીન આયામો વિશે માહિતગાર થશે.

સંદર્ભ સૂચિ:-

1. કર્નાઈ ગિરીશ, તુગલક, નઈ દિલ્હી, 2005
2. ભારતી ધર્મવીર, સૂરજ કા સાતવાં ઘોડા
3. અનન્તમૂર્તી યૂ.આર., ઘટશ્રાહ્
4. ભદ્ર ધ્રુવ, તત્ત્વમસી
5. સાવંત શિવાજી, છાવા
6. વજાહત અસગર, ગોડસે@ગાંધી ડોટ કોમ
7. મુંશી ક.મા., પૃથ્વીવલ્લભ
8. મોદી ચીનુ, ઔરંગજેબ અને નૈષધરાય
9. રજા રાહી માસૂમ, આધા ગાંવ
10. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ (ભાગ 1-7), ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, અમદાવાદ
11. શુક્લ રામચંદ્ર, હિન્દી સાહિત્ય કા ઇતિહાસ, નઈ દિલ્હી, 1929
12. પારેખ ધ્વનિલ, અમરાવત વિક્રમસિંહ, પાંડે અમરેન્દ્ર (સંપા.), સાહિત્ય અને સિનેમા, અમદાવાદ, 2012

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ
ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ

સત્ર - ૩

પાઠ્યક્રમ : MDC-HIS-03 : મૂડીવાદનો ઉદય અને વિકાસ

ક્રેડિટ : ૩

કુલ કલાક : ૪૫

કુલ ગુણ : ૧૦૦

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

૧. મૂડીવાદને લગતી વિવિધ વિચારધારાઓ અંગે માહિતગાર કરવો.
૨. યુરોપના ઇતિહાસના સંદર્ભમાં મૂડીવાદના વિકાસને સમજવો.
૩. આધુનિક સામ્રાજ્યવાદના સંદર્ભમાં મૂડીવાદને સમજવો
૪. સમકાલીન વિશ્વમાં મૂડીવાદના વિવિધ પાસાઓ અંગે માહિતગાર કરવો.

એકમ - ૧

ક્રેડિટ : ૧, કલાક : ૧૫

- આર્થિક વિચારો - રાજનીતિક-અર્થશાસ્ત્ર, સામન્તવાદ, પ્રકૃતિવાદ, વ્યક્તિવાદ, ઉદારવાદ, સામ્રાજ્યવાદ, સંસ્થાનવાદ

એકમ - ૨

ક્રેડિટ : ૧, કલાક : ૧૫

- મૂડીવાદની ઐતિહાસિક પૃષ્ઠભૂમિ
- યુરોપીય સામન્તવાદ
  - નવજાગૃતિ, ધર્મસુધારણા અને ભૌગોલિક શોધખોળો
  - આધુનિક રાષ્ટ્ર રાજ્યોનો ઉદય, સામ્રાજ્યવાદ અને સંસ્થાનવાદ

એકમ - ૩

ક્રેડિટ : ૧, કલાક : ૧૫

- મૂડીવાદના વિવિધ તબક્કાઓ
- પ્રારમ્ભિક, એકાધિકારી અને રાજ્ય-એકાધિકારી મૂડીવાદ
  - મુક્ત વ્યાપારિક અને નાણાકીય મૂડીવાદ
  - પ્રારમ્ભિક મૂડીવાદ, સંસ્થાનવાદ, સામ્રાજ્યવાદ
  - કૃષિ, વાણિજ્યિક, ઔદ્યોગિક અને રાજ્ય મૂડીવાદ
  - વ્યાપારિક, વાણિજ્યિક, ઔદ્યોગિક, નાણાકીય અને વૈશ્વિક મૂડીવાદ

અધ્યયન નિષ્પત્તિ:-

૧. આ અભ્યાસક્રમ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ આધુનિક આર્થિક વિચારો અંગે માહિતગાર થશે.
૨. મૂડીવાદના ઉદય અને વિકાસ અંગે જાણકારી મેળવશે.
૩. મૂડીવાદના વિવિધ તબક્કાઓ અંગે આર્થિક ઇતિહાસકારોના મંતવ્યો અંગે માહિતગાર થશે.

સંદર્ભ સૂચિ:-

1. બેકહાઉસ જર્ગન જ્યોર્જ (સંપા.) હેંડબુક ઓફ દ હિસ્ટ્રી ઓફ ઇકોનોમિક થોટ, લંદન, 2012
2. વારેન સેમુઅલ્સ, મેડેમા સ્ટીવન, દ હિસ્ટ્રી ઓફ ઇકોનોમિક થોટ: એ રીડર, ન્યૂયોર્ક, 2004
3. હંટ ઇ.કે., લૌજેનહાઈજર માર્ક, હિસ્ટ્રી ઓફ ઇકોનોમિક થોટ: એ ક્રિટિકલ પર્સપેક્ટિવ, લંદન, 2011
4. હિલ્ફરડીંગ રૂડોલ્ફ, થ્યોરી એંડ પોલિટિક્સ ઓફ ડેમોક્રેટિક સોશ્યલિઝમ, લંદન, 1996
5. લેનિન વ્લાદીમીર, ઇમ્પિરિયલિઝમ: દ હાઈએસ્ટ સ્ટેજ ઓફ કેપિટલિઝમ, નઈ દિલ્હી, 2010
6. પંડ્યા હસમુખ, વિશ્વરાજકારણ, અમદાવાદ, 2004
7. ભદ્ર દેવેન્દ્ર, 20મી સદીનું વિશ્વ, અમદાવાદ, 2007
8. દેશપાણે અનિરૂદ્ર, આ મુદ્દલ, ચાવલા પ્રતિભા (સંપા.), વિશ્વ ઇતિહાસ કે પ્રમુખ મુદ્દે: બદલતે આચામ, નઈ દિલ્હી, 2016
9. સિંહ અયોધ્યા, સામ્રાજ્યવાદ કા ઉદય ઔર અસ્ત, કલકત્તા, 1968
10. બ્લાખ માર્ક, ફ્યૂડલ સોસાઈટી, લંદન, 2014

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ
ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ

સત્ર - 1

પાઠ્યક્રમ : SEC-HIS-01 : સંગ્રહાલય વિદ્યાનો પરિચય

ક્રેડિટ : 3

કુલ કલાક : 45

કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. વિદ્યાર્થીઓને સંગ્રહાલય વિષે માહિતી આપવી.
2. સંગ્રહાલય ના હેતુઓ સ્પષ્ટ કરવા
3. સંગ્રહાલય નું ઐતિહાસિક મહત્વ સમજાવવું.
4. સંગ્રહાલયના વિવિધ પ્રકારો વિષે માહિતી આપવી.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

- સંગ્રહાલયની વ્યાખ્યા
- સંગ્રહાલયનો અર્થ
- સંગ્રહાલયના હેતુઓ
- ભારતમાં સંગ્રહાલયનો આરંભ અને વિકાસ

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

- સંગ્રહાલયના પ્રકારો
  - એક હેતુ
  - બહુ હેતુક
- સંગ્રહાલયોનું ઐતિહાસિક મહત્વ

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

- રાષ્ટ્રીય સંગ્રહાલય, દિલ્હી
- પ્રિન્સ ઓફ વેલ્સ મ્યુઝિયમ, મુંબઈ
- ઇન્ડિયન મ્યુઝિયમ, કોલકાતા
- મહારાજ સૈયાજીરાવ ગાયકવાડ સંગ્રહાલય, વડોદરા

અધ્યયન નિષ્પત્તિ -

1. સંગ્રહાલય વિષે સમજ કેળવી તેના વિષે સ્પષ્ટીકરણ મેળવશે.
2. સંગ્રહાલય ના હેતુઓ વિષે જાણકારી પ્રાપ્ત કરશે.
3. સંગ્રહાલય નું મહત્વ સ્પષ્ટ થશે અને તેના દ્વારા વિવિધ સંગ્રહાલય ની માહિતી પ્રાપ્ત કરશે. તેનું મહત્વ સમજશે.

સદર્ભ સુચિ:

1. મહેતા રમણલાલ નાગરજી, સંગ્રહાલય વિદ્યા, અમદાવાદ, 1996
2. ચૌધરી આર.ડી., મ્યૂઝીયમ્સ ઓફ ઇન્ડિયા એન્ડ દેયર મેલેડીજ, કોલકાતા, 1988
3. નાયર, એસ.એમ., બાયો-ડેટીરિયોરેશન ઓફ મ્યૂઝીયમ મટેરિયલ્સ, 2011
4. અગ્રવાલ ઓ.પી., એસેન્શિયલ્સ ઓફ કન્ઝરવેશન એન્ડ મ્યૂઝિયોલોજી, દિલ્હી, 2007

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ

સત્ર - 2

પાઠ્યક્રમ : SEC-HIS-02 :દફતરવિદ્યા પરિચય

ક્રેડિટ : 3

કુલ કલાક : 45

કુલ ગુણ :100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. ઇતિહાસના આલેખન ના એક સાધન તરીકે દફતરોનો પરિચય આપવો.
2. વિદ્યાથીઓને દસ્તાવેજો વિષે માહિતી આપવી.
3. વિદ્યાર્થીઓને દફતરોના વિવિધ પ્રકારો વિષે માહિતગાર કરવો.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

- આર્કાઈવ્ઝની વ્યાખ્યા, દફતર ભંડારની વ્યાખ્યા
- દફતરોની લાક્ષણિકતાઓ
- દફતરોનું મહત્વ

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

- દફતરોનું કાર્યક્ષેત્ર અને જરૂરિયાત
- ભારતમાં દફતર પ્રવૃત્તિ
- ગુજરાતમાં દફતર પ્રવૃત્તિ

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

- દફતર સંચાલન અને દફતર ભંડાર સંચાલન
- દફતરનું વર્ગીકરણ અને મૂલ્યાંકન
- દફતરોના ભૌતિક સ્વરૂપો

અધ્યયન નિષ્પત્તિ -

1. વિદ્યાર્થીઓ ઘર અથવા સંસ્થાઓમાં ભૂતકાળ ના દસ્તાવેજો દૃશ્ય અને ભૌતિક અવશેષો કેવી રીતે જાળવી શકાય તે શીખશે.
2. વિદ્યાર્થીઓ વિવિધ પ્રકારના દફતર ભંડારો થી પરિચિત થઈ સમજ કેળવશે

સદર્ભ સુચિ:

1. દેસાઈ પંકજ, ભારતમાં દફતરોનો વિકાસ અને ઉપયોગીતા , ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ અમદાવાદ, ૨૦૦૧.
2. સેનગુપ્તા એસ., એક્સપિરિયંસ હિસ્ટ્રી થ્રૂ આર્કાઈવ્ઝ, દિલ્હી, 2004
3. ગુહા ઠાકુરતા તાપ્તી, મોન્યુમેન્ટ્સ, ઓબ્જેક્ટ, હિસ્ટ્રીજ: ઇન્સ્ટિટ્યૂશન ઓફ આર્ટ ઇન કોલોનિયલ ઇન્ડિયા, ન્યૂયોર્ક, 2004
4. કાઠપલિયા વાચ.પી., કન્ઝર્વેશન એન્ડ રેસ્ટોરેશન ઓફ આર્કાઈવ મટેરિયલ્સ, 1973

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ

સત્ર - ૩

પાઠ્યક્રમ : SEC-HIS-03 : ટૂરિસ્ટ ગાઈડ: વિભાવના અને પરિચય

ક્રેડિટ : ૩

કુલ કલાક : 45

કુલ ગુણ :100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. વિદ્યાર્થીઓ ટૂરિસ્ટ ગાઈડની વિભાવના અને પ્રકારો વિષે સમજે
2. વિદ્યાર્થીઓ ગાઈડના આદર્શ લક્ષણો વિષે માહિતી પ્રાપ્ત કરે.
3. વિદ્યાર્થીઓ ટૂરિસ્ટ ગાઈડના શિસ્ત પાલન વિષે સમજ મેળવે.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

- ગાઈડની વિભાવના અને પ્રકારો
- ગાઈડની ભૂમિકા
- ગાઈડની રસ-રુચિ

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

- ગાઈડની નિયુક્તિ અને પ્રશિક્ષણ
- આદર્શ ગાઈડના લક્ષણો
- વિવિધ ભાષાનું જ્ઞાન
- ગાઈડ માટેની આચાર સંહિતા

એકમ - 3

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

- પ્રવાસન ગાઈડ
- શિસ્ત પાલન
- સ્થળ પર ગાઈડનું મહત્વ
- ગાઈડ માર્ગદર્શન સંસ્થાઓ
- પ્રાથમિક આરોગ્યલક્ષી જ્ઞાન

અધ્યયન નિષ્પત્તિ -

1. ટૂરિસ્ટ ગાઈડની વિભાવના પ્રકારોની માહિતી પ્રાપ્ત કરવાથી વિદ્યાર્થીઓમાં ટૂરિસ્ટ ગાઈડ વિષે સ્પષ્ટ થશે.
2. ટૂરિસ્ટ ગાઈડની નિયુક્તિ અને પ્રશિક્ષણ વિશેનું પાયાનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય.
3. સ્થળ પર ગાઈડ નું મહત્વ છે તેના વિષે સ્પષ્ટીકરણ થશે.

सदरु सुचल -

1. कुरलत डी.कुकु., डेसलरु डहेडुड, धतलहलसडल डुरवलसननु वलनलडुग, डलवलनगर डुनलवसुीटी डलवलनगर.
2. ठलकुर शैलेनुदुर कुडलर डुी., डुरवलस डलरती, रलकुकुल, १ॢॢॢ.
3. ओओ धलगंत, डुरवलसधलड गुरुकरलत, गलंधीनगर, १ॢॢॢ.
4. डेसलरु डहेडुड, डुरवलसन सलदुधलंत अने वुडवलहरडलं, गुरुकरलत गुरंथरतुन करलरुडलड, अडदलवलद

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ

સત્ર - 1

પાઠ્યક્રમ : VAC-HIS-01 : વારસાની સમજ

ક્રેડિટ : 2

કુલ કલાક : 30

કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુ -

સ્નાતક કક્ષાએ અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓ રોજિંદા અભ્યાસ ઉપરાંત હેરિટેજ શબ્દ, જે હાલમાં વિશ્વ સ્તરે વારસાને અનુસંધાને સર્વમાન્ય બન્યો છે તે બાબતે વર્તમાન પરિસ્થિતિને અનુરૂપ જાણે અને સમજે તેવા હેતુને ધ્યાનમાં રાખીને આ પ્રશ્નપત્ર તૈયાર કરવામાં આવ્યો છે.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

- વારસો - વ્યાખ્યા, પ્રકારો અને મહત્વ
- વારસાને જાળવણી માટેના પ્રયત્નો
- હેરિટેજ-પ્રવાસન અને ગુજરાત
- હેરિટેજ વ્યવસ્થાપન

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 30

- અમદાવાદ અને નજીકના વિવિધ હેરિટેજ સ્થળોની રૂબરૂ મુલાકાત

અધ્યયન નિષ્પત્તિ -

1. હેરિટેજ વિષયનું વર્તમાન જીવનમાં શું મહત્વ છે એ વિશેનું વિસ્તૃત જ્ઞાન મેળવશે
2. હેરિટેજ માત્ર સ્મારકો કે બાંધકામમાં ન હોઈ કલા-સંસ્કૃતિ નાં અનેક આયામો સાથે જોડાયેલો વિષય છે જેની માહિતી મેળવશે.
3. હેરિટેજ વિષયમાં આગળ કારકિર્દી બનાવવા માંગતા હશે તો તેમના માટે નવા આયામો ખુલશે.
4. રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે હેરિટેજને લગતી બાબતોથી અવગત થશે અને નવો દૃષ્ટિકોણ મેળવશે.

સંદર્ભ -

1. વિવિધ સમાચારપત્રોમાં આવતા હેરિટેજ અંગેના સમાચારો
2. ઈન્ટાક સંસ્થા જે દિલ્હીની છે જેના દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવેલ “વિરાસતનું શિક્ષણ”
3. ગુજરાત સરકારના માહિતી વિભાગ દ્વારા સમયાંતરે તૈયાર થઈ રહેલ ઈતિહાસ અને સંસ્કૃતિનાં વિવિધ પ્રકાશનો
4. સ્થળ મુલાકાત

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ

સત્ર - 1

પાઠ્યક્રમ : VAC-HIS-02 : ગુજરાતનું સંસ્કૃતિ દર્શન

ક્રેડિટ : 2

કુલ કલાક : 30

કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતની ભૌગોલિક પરિસ્થિતિથી પરિચિત થશે.
2. ગુજરાતની પ્રાચીન સંસ્કૃતિથી પરિચિત થશે.
3. ગુજરાતની ભૂગોળ અનુસાર વિવિધ લોકસમુદાયો અને તેમના લોકનૃત્યો વિષે માહિતીગાર થશે.
4. ગુજરાતના લોકજીવનમાં મેળાઓનું મહત્વ અને તહેવારોની ઉજવણીની પદ્ધતિઓ વિષે માહિતીગાર થશે.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

- ગુજરાતના ભૌગોલિક પ્રદેશો (સૌરાષ્ટ્ર, કચ્છ, ઉત્તર ગુજરાત, દક્ષિણ ગુજરાત)
- ગુજરાતની હડપ્પીય સંસ્કૃતિ -લોથલ અને ઘોળાવીરા
- ગુજરાતના મુખ્ય લોક સમુદાયો (મેર,રબારી, ભરવાડ, ગારુડી)

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

- ગુજરાતના મુખ્ય લોક નૃત્યો (રાસ, ગરબો, સિદ્ધી નૃત્ય, ડાંગી નૃત્ય)
- ગુજરાતના મહત્વના લોક મેળાઓ (તરણેતરનો મેળો, વૌઠા નો મેળો, શામળાજી નો મેળો, રૂપાલ પલ્લીનો મેળો)
- ગુજરાતના મહત્વના તહેવારો(નવરાત્રી, દિવાળી, ઉતરાયણ, હોળી ધુળેટી, રક્ષા બંધન, જન્માષ્ટમી, મોહરમ, નાતાલ)

અધ્યયન નિષ્પત્તિ -

1. બી.એ.ના તમામ વિષયના વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતની ભૌગોલિક પરિસ્થિતિથી વાકેફ થશે.
2. ગુજરાતની પ્રાચીન સંસ્કૃતિ વિશેની સમજ કેળવાશે.
3. ગુજરાતની લોકસંસ્કૃતિમાં લોક સમુદાયો, લોકનૃત્યો, લોક મેળાઓ અને મહત્વના તહેવારોની માહિતીથી અવગત થશે.
4. વિદ્યાર્થીઓ અભ્યાસક્રમના અંતે ગુજરાત રાજ્યની સંસ્કૃતિનું ગૌરવ સમજશે.

સદર્ભ સુચિ -

1. આચાર્ય ન.આ. - ગુજરાતનો સોલંકીકાલીન ઇતિહાસ
- ગુજરાતના ધર્મ સંપ્રદાય
- ગુજરાતના ચાવડા રાજ્યનો ઇતિહાસ
- ગુજરાતનો સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસ
- ગુજરાતને મળેલો શિલ્પ સ્થાપત્યનો વારસો
2. પરીખ રસિકલાલ સી - ગુજરાતનો રાજકીય અને સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસ
ગ્રંથ-5, સલ્તનત કાળ
3. મહેતા ર. ના. - ગુજરાતને મળેલ શિલ્પ સ્થાપત્યનો વારસો
4. શાસ્ત્રી હરીપ્રસાદ - ગુજરાતનો પ્રાચીન ઇતિહાસ, મૈત્રક કાલીન
ગુજરાત-1,2
અણહિલવાડનો ચાવડા વંશ ભાગ-1,2
5. સેદાણી હસુતાબેન - ગુજરાતની લોકસંસ્કૃતિ
6. ઓઝા ગો.હી. - સોલંકીઓકા પ્રાચીન ઇતિહાસ, રાજસ્થાની
ગ્રન્થાગાર, જોધપુર.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ
ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ

સત્ર - 2

પાઠ્યક્રમ : VAC-HIS-03 : ભારતનો સાંસ્કૃતિક વારસો : પરિચય

ક્રેડિટ : 2

કુલ કલાક : 30

કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃતિનો અર્થ સમજાવવો.
2. ભારતીય સંસ્કૃતિના ભવ્ય વારસાની વિશેષતાઓ અને ભારતીયતાનો અર્થ સમજાવવો.
3. ભારતીય સંસ્કૃતિ પ્રત્યે ગૌરવની લાગણી વધારવી.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

- સંસ્કૃતિનો અર્થ અને વ્યાખ્યા
- ભારતીય સાંસ્કૃતિક વારસાના પ્રકારો
- ભારતીય સાંસ્કૃતિક વિશિષ્ટ લક્ષણો

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

- ભારતના સામાજિક અને ધાર્મિક ઉત્સવો
- ગુજરાતના વિશ્વ વારસાના સ્થળો (ઘોળાવીરા, પાટણની રાણકી વાવ)

અધ્યયન નિષ્પત્તિ -

1. સંસ્કૃતિ વિશેનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ થશે.
2. ભારતીય સંસ્કૃતિના લક્ષણો વિષે સમજ પ્રાપ્ત કરે
3. ભારતના સામાજિક અને ધાર્મિક ઉત્સવો વિષે જાણકારી પ્રાપ્ત કરશે.
4. ગુજરાતના વિશ્વ વારસાના સ્થળો વિષે માહિતી પ્રાપ્ત કરશે.

સદર્ભ સુચિ -

1. ચાવડા કિશનસિંહ - ભારતનો સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસ
2. ટિકેકર દિનકર - સંસ્કૃતિના ચાર અધ્યાય
3. દેસાઈ ર.વ. - ભારતીય સંસ્કૃતિ
4. પંચોળી મનુભાઈ 'દર્શક'- આપણો વારસો અને વૈભવ
5. પરમાર થોમસ - ભારતીય સંસ્કૃતિની ઝલક
6. પરમાર થોમસ - ભારતનું નાગરિક સ્થાપત્ય
7. મહેતા રમણલાલ નાગરજી- ગુજરાતને મળેલ શિલ્પસ્થાપત્યનો વારસો
8. શાસ્ત્રી હરિપ્રસાદ - પ્રાચીન ભારતનો ઇતિહાસ
9. શાહ પ્રિયભાળા - પ્રાચીન ભારતીય શિલ્પકલા અને સ્થાપત્ય
10. સાધુ વિવેકપ્રયદાસજી- ભારતીય સંસ્કૃતિનો વારસો-1,2

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ

સત્ર - 2

પાઠ્યક્રમ : VAC-HIS-04 : ગાંધી અને શિક્ષણ

ક્રેડિટ : 2

કુલ કલાક : 30

કુલ ગુણ :100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. વિદ્યાર્થીઓ ગાંધીજીના શૈક્ષણિક વિચારો અંગે માહિતગાર કરવા.
2. ગાંધીજીના કરેલ શૈક્ષણિક પ્રયોગો વિશે વિદ્યાર્થીઓને જણાવવો.
3. વિદ્યાર્થીઓ ગાંધીજીના શૈક્ષણિક વિચારોની વર્તમાન પ્રાસંગિકતા સમજાવવી.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

1. દક્ષિણ આફ્રિકામાં ગાંધીજીના શૈક્ષણિક પ્રયોગો
2. ગૂજરાત વિદ્યાપીઠની સ્થાપના અને રાષ્ટ્રીય ચળવળ

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1, કલાક : 15

- વર્ધા શિક્ષણ યોજના અને નર્મ તાલીમનો વિચાર
- ગાંધીજી અને વિદ્યાર્થી

અધ્યયન નિષ્પત્તિ -

1. વિદ્યાર્થીઓ ગાંધીજીના દક્ષિણ આફ્રિકામાં કરેલ શૈક્ષણિક પ્રયોગો વિશે માહિતગાર થશે.
2. ગૂજરાત વિદ્યાપીઠની રાષ્ટ્રીય ચળવળમાં ભૂમિકા અંગે વિદ્યાર્થીઓ જાણશે.
3. વર્ધા શિક્ષણ યોજનાની વિસ્તૃત માહિતી મેળવશે.
4. ગાંધીજીના વિદ્યાર્થીઓ અંગેના વિચારો પ્રત્યે માહિતગાર થશે.

સદર્ભ સુચિ -

1. ગાંધી મોહનદાસ, દક્ષિણ આફ્રિકાના સત્યાગ્રહનો ઇતિહાસ
2. ગાંધી મોહનદાસ, હિન્દ સ્વરાજ
3. ગાંધી મોહનદાસ, સત્યના પ્રયોગો
4. શિવદત્ત, નર્મ તાલીમ કા અર્થ, વિચાર એવં પ્રયોગ
5. ગાંધી મોહનદાસ, કુલપતિજી કે ભાષણ

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ
ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ

સત્ર - 4

પાઠ્યક્રમ : VAC-HIS-05 : રાષ્ટ્રીય સેવા યોજના

ક્રેડિટ : 2

કુલ કલાક : 30

કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. વિદ્યાર્થીઓમાં રાષ્ટ્રીય સેવા યોજના નો ઇતિહાસ જાણે.
2. વિદ્યાર્થીઓ માં રાષ્ટ્રીય સેવા યોજના ના પાયાના ખ્યાલો સ્પષ્ટ થાય.
3. રાષ્ટ્રીય સેવા યોજનાના વિવિધ કાર્યક્રમો વિષે માહિતીગાર થાય.

એકમ - 1

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

- રાષ્ટ્રીય સેવા યોજનાનો ઇતિહાસ અને હેતુઓ
- ચિહ્ન, ધ્વજ, મુદ્રાલેખ, ગીત, બિલ્લો

એકમ - 2

ક્રેડિટ : 1 , કલાક : 15

- રાષ્ટ્રીય સેવા યોજનાના કાર્યક્રમો (નિયમિત પ્રવૃત્તિઓ, વિશિષ્ટ શિબિર)
- રચનાત્મક માળખું, રાષ્ટ્રીય સેવા યોજનાના અધિકારીઓની કામગીરી અને જવાબદારીઓ

અધ્યયન નિષ્પત્તિ -

1. વિદ્યાર્થીઓમાં સેવા પ્રત્યેનો ભાવ જાગૃત થશે.
2. વિદ્યાર્થીઓ માં લીડરશીપ ના ગુણો નો વિકાસ થશે.
3. વિદ્યાર્થીઓ નિયમિત પ્રવૃત્તિઓ વિષે સમજ કેળવશે.

સદર્ભ સુચિ -

1. નવીનભાઈ શાહ, રાષ્ટ્રીય સેવા યોજના કાર્ય અને અભિગમ.'
2. શ્રી રામુભાઈ પટેલ, રાષ્ટ્રીય સેવા યોજનાની ડાયરી

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ
ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ
અભ્યાસક્રમ : એમ.એ. (ઇતિહાસ)

રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ 2020 પ્રમાણે
(શૈક્ષણિક વર્ષ ઓગસ્ટ- 2023 થી અમલમાં)

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ- 380009

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ
ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ
એમ.એ. (ઇતિહાસ)

(ચાર સત્ર)

ક્રમ	કોર કોર્સ પ્રશ્નપત્ર (કેડિટ)	ઇલેક્ટિવ કોર્સ પ્રશ્નપત્ર (કેડિટ)	નિબંધ (કેડિટ)	ફૂલ પ્રશ્નપત્ર	ફૂલ કેડિટ
સત્ર-1	1 (4)	4 (16)	-	5	20
સત્ર-2	1 (4)	4 (16)	-	5	20
સત્ર-3	1 (4)	4 (16)	-	5	20
સત્ર-4	2 (8)	-	1 (12)	2	20
કુલ	5 (20)	12 (48)	1 (12)	17	80

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ
ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ

ક્રમ	સત્ર	પાઠ્યક્રમ નં.	પ્રશ્નપત્રોના નામ	ક્રેડિટ	ગુણ
સત્ર - 1					
1	1	PG-HIS-CC-101	ઇતિહાસ લેખનની સહાયક શાખાઓ	4	100
(નોંધ: PG-HIS-EC-102 થી PG-HIS-EC-104 માંથી પૈકી કોઈ બે પ્રશ્નપત્રો પસંદ કરવાના રહેશે)					
2	1	PG-HIS-EC-102	યુરોપનો ઇતિહાસ (1789-1871)	4	100
3	1	PG-HIS-EC-103	સમકાલીન વિશ્વ (1945-2000)	4	100
4	1	PG-HIS-EC-104	આધુનિક સામ્રાજ્યવાદનો ઇતિહાસ	4	100
(નોંધ: PG-HIS-EC-105 થી PG-HIS-EC-107 માંથી પૈકી કોઈ બે પ્રશ્નપત્રો પસંદ કરવાના રહેશે)					
6	1	PG-HIS-EC-105	ઇતિહાસ અને જીવનચરિત્ર	4	100
7	1	PG-HIS-EC-106	ઇતિહાસ લેખનની આધુનિક દૃષ્ટિઓ	4	100
8	1	PG-HIS-EC-107	ભારતમાં દેશજ ઇતિહાસ લેખન	4	100
સત્ર - 2					
9	2	PG-HIS-CC-201	ઇતિહાસના પ્રવર્તમાન પ્રવાહો	4	100
વિદ્યાર્થીઓએ ત્રણ ગ્રુપમાંથી એક ગ્રુપ લેવાનો રહેશે. દરેક ગ્રુપમાં પાંચ પ્રશ્નપત્રોમાંથી કોઈ પણ ચાર પ્રશ્નપત્રો લેવાના રહેશે.					
Group - A (પ્રાચીન ભારત)					
(નોંધ: PG-HIS-EC-202 થી PG-HIS-EC-206 માંથી પૈકી કોઈ પણ ચાર પ્રશ્નપત્રો પસંદ કરવાના રહેશે)					
10	2	PG-HIS-EC-202	હિન્દુ રાજ્યપદ્ધતિઓનો ઇતિહાસ	4	100
11	2	PG-HIS-EC-203	પ્રાચીન ભારતમાં કલા અને સ્થાપત્ય	4	100
12	2	PG-HIS-EC-204	પ્રાચીન ભારતની સામાજિક વ્યવસ્થા	4	100
13	2	PG-HIS-EC-205	પ્રાચીન ભારતમાં શિક્ષણ	4	100
14	2	PG-HIS-EC-206	પ્રાચીન ભારતમાં નગરીકરણ	4	100
Group - B (મધ્યકાલીન ભારત)					
(નોંધ: PG-HIS-EC-207 થી PG-HIS-EC-211 માંથી પૈકી કોઈ પણ ચાર પ્રશ્નપત્રો પસંદ કરવાના રહેશે)					
15	2	PG-HIS-EC-207	મધ્યકાલીન ભારતમાં કલા અને સ્થાપત્ય	4	100
16		PG-HIS-EC-208	મધ્યકાલીન ભારતના ક્ષેત્રીય રાજ્યો		100

17		PG-HIS-EC-209	ભક્તિ અને સૂફી આંદોલન		100
18		PG-HIS-EC-210	સલ્તનતકાલીન ઇતિહાસકારો અને ઇતિહાસલેખન		100
19		PG-HIS-EC-211	મુઘલકાલીન ઇતિહાસકારો અને ઇતિહાસલેખન		100
Group – C (આધુનિક ભારત) (નોંધ: PG-HIS-EC-207 થી PG-HIS-EC-211 માંથી પૈકી કોઈ પણ ચાર પ્રશ્નપત્રો પસંદ કરવાના રહેશે)					
20		PG-HIS-EC-212	બ્રિટિશ ભારતમાં શિક્ષણનો વિકાસ		100
21		PG-HIS-EC-213	આધુનિક ભારતમાં સામાજિક-ધાર્મિક આંદોલનો		100
22		PG-HIS-EC-214	સમકાલીન ભારત (1950-2000)		100
23		PG-HIS-EC-215	1857નો સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામ		100
24		PG-HIS-EC-216	સાંસ્થાનિક ભારતમાં ખેડૂત અને જનજાતિય આંદોલનો		100
સત્ર - 3					
25	3	PG-HIS-CC-301	ઇતિહાસ લેખન અને સંશોધન પદ્ધતિ	4	100
(નોંધ: PG-HIS-EC-302 થી PG-HIS-EC-309 માંથી પૈકી કોઈ ચાર પ્રશ્નપત્રો પસંદ કરવાના રહેશે)					
26	3	PG-HIS-EC-302	ઓગણીસમી સદીમાં ગુજરાતમાં સામાજિક પરિવર્તન	4	100
27	3	PG-HIS-EC-303	ગુજરાતની દલિત પ્રવૃત્તિઓ (1920-1970)	4	100
28	3	PG-HIS-EC-304	ગુજરાતના પ્રાચીન નગરો	4	100
29	3	PG-HIS-EC-305	સૌરાષ્ટ્રનો ઇતિહાસ	4	100
30	3	PG-HIS-EC-306	મરાઠાકાલીન ગુજરાત	4	100
31	3	PG-HIS-EC-307	અર્વાચીન ગુજરાતનો ઇતિહાસ (1808-1960)	4	100
32	3	PG-HIS-EC-308	ગુજરાતનો ઐતિહાસિક અને સાંસ્કૃતિક વારસો	4	100
33	3	PG-HIS-EC-309	ગુજરાતમાં ઐતિહાસિક પ્રવાસન સ્થળો	4	100
34	3	PG-HIS-EC-310	ગુજરાતમાં સ્થળનામો અને ઇતિહાસ લેખન	4	100
સત્ર - 4					
35	4	PG-HIS-CC-401	પશ્ચિમ ભારતમાં ઇતિહાસ લેખન અને ઇતિહાસના સ્ત્રોતો	4	100
36	4	PG-HIS-EC-402	સાહિત્ય સમીક્ષા	4	100
(નોંધ: વિદ્યાર્થીએ અધ્યાપકના માર્ગદર્શનમાં શોધ નિબંધ રજૂ કરવાનો રહેશે)					
37	4	PG-HIS-DIS-403	શોધ નિબંધ	12	300

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ
ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ- 380009

એમ.એ. : ઇતિહાસ : સત્ર- 1

પાઠ્યક્રમ - PG-HIS-CC-101

ઇતિહાસ લેખનની સહાયક શાખાઓ

Subsidiary Branches of History Writing

ક્રેડિટ : 4

કુલ કલાક : 60

કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ :

1. વિદ્યાર્થીઓ ઇતિહાસ લેખનની સહાયક શાખાઓની જાણકારી પ્રાપ્ત કરે.
2. વિદ્યાર્થીઓને પુરાવસ્તુ વિદ્યા નું મહત્વ સમજાવવું.
3. વિદ્યાર્થીઓને અભિલેખવિદ્યા અને સિક્કાશાસ્ત્ર થી પરિચિત કરાવવા.
4. વિદ્યાર્થીઓને ઇતિહાસ લેખનમાં દફતરોની ઉપયોગીતા વિષે જણાવવું.

એકમ- 1 : પુરાવસ્તુવિદ્યાનો વિદ્યાશાખા તરીકે વિકાસ

ક્રેડિટ: 1, કલાક: 15

- પુરાવસ્તુ વિદ્યાની વ્યાખ્યા અને કાર્યક્ષેત્ર
- પુરાવસ્તુ વિદ્યાના બદલાતા પ્રવાહો
- ઇતિહાસના સાધન તરીકે પુરાવસ્તુ વિદ્યાનું મહત્વ.

એકમ-2 : અભિલેખવિદ્યા નો વિદ્યાશાખા તરીકે વિકાસ

ક્રેડિટ: 1, કલાક: 15

- અભિલેખની વ્યાખ્યા અને તેના પ્રકારો
- ઇતિહાસના સાધન તરીકે અભિલેખોનું મહત્વ

એકમ- 3 : સિક્કાશાસ્ત્રનો વિદ્યાશાખા તરીકે વિકાસ

ક્રેડિટ: 1, કલાક: 15

- ભારતમાં સિક્કાઓનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ
- ઇતિહાસના સાધન તરીકે સિક્કાઓ

એકમ- 4 : દફતરવિદ્યાનો વિદ્યાશાખા તરીકે વિકાસ

ક્રેડિટ: 1, કલાક: 15

- દફતરની વ્યાખ્યા, અર્થ અને સ્વરૂપ
- ઇતિહાસ લેખનમાં દફતરોની ઉપયોગીતા

અધ્યયન નિષ્પત્તિ:-

1. વિદ્યાર્થીઓને ઇતિહાસ લેખનની સહાયક શાખાથી પરિચિત થાય.
2. વિદ્યાર્થીઓ પુરાવસ્તુ વિદ્યા નું મહત્વ સમજે
3. વિદ્યાર્થીઓ અભિલેખ વિદ્યા અને સિક્કાશાસ્ત્ર થી પરિચિત થાય.
4. વિદ્યાર્થીઓ દફતર વિદ્યાના ઇતિહાસ લેખનમાં મહત્વતા વિષે જાણકારી મેળવે

સંદર્ભ સૂચિ:-

1. મહેતા ર.ના., પુરાવસ્તુ વિદ્યા, વડોદરા, ૧૯૬૧.
2. રાકેશ પ્રકાશ પાંડેય, ભારતીય પુરાતત્વ, મધ્યપ્રદેશ હિન્દી ગ્રંથ અકદામી, ભોપાલ, ૧૯૮૯.
3. વિજયકાંત મિશ્રે, ક્ષેત્ર પુરાતત્વ વિજ્ઞાન, પુરાતત્વ સર્વેક્ષણ, ભારત સરકાર,
4. શાસ્ત્રી હરિપ્રસાદ, ભારતીય અભિલેખવિદ્યા, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય, અમદાવાદ, ૧૯૭૩.
5. શાસ્ત્રી હરિપ્રસાદ, ભારતીય સિક્કાશાસ્ત્ર, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય, અમદાવાદ, ૧૯૭૯.
6. જમીનદાર રસેશ, દફતરની વિભાવના, ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ.
7. દેસાઈ પંકજ, દફતર વિદ્યાના મૂળ તત્વો, ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ અમદાવાદ.
8. પંડ્યા ચંદ્રકાંત, ભારતમાં દફતર વિદ્યાની પ્રવૃત્તિ અને ગુજરાત, ગુજરાત રાજ્ય દફતર ભંડાર, ગાંધીનગર.
9. પંડ્યા ચંદ્રકાંત, દફતર સંચાલન, ગુજરાત રાજ્ય દફતર ભંડાર, ગાંધીનગર.

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ
ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ- 380009

એમ.એ. : ઇતિહાસ : સત્ર- 1

પાઠ્યક્રમ - PG-HIS-EC-102

યુરોપનો ઇતિહાસ(ઇ.સ.1789-1871)

History of Europe (1789-1871)

ક્રેડિટ : 4

કુલ કલાક : 60

કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. ફ્રાંસની રાજ્યક્રાંતિના સ્વરૂપ વિશે જાણકારી આપવી.
2. નેપોલિયન અને મેટરનિકના સમયની રાજકીય ઘટનાઓ અંગે જાણકારી આપવી.
3. ઇટાલી અને જર્મનીના એકીકરણની પ્રક્રિયા અંગે માહિતગાર કરવા.

એકમ-1

ક્રેડિટ:1, કલાક :15

- ફ્રેંચ ક્રાંતિ પૂર્વની ફ્રાંસ અને પશ્ચિમી યુરોપની રાજકીય અને આર્થિક સ્થિતિ
- ફ્રેંચ ક્રાંતિના સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક પાસાઓ
- ફ્રેંચ ક્રાંતિના વિચારકો અને ફ્રેંચ ક્રાંતિનનો સમકાલીન યુરોપ પર પ્રભાવ

એકમ - 2

ક્રેડિટ:1, કલાક :15

- ફ્રેંચ ક્રાંતિ પછીનો ફ્રાંસ, રાજશાહીનો અન્ત અને રોબસ્પિયરનો શાસન
- ફ્રાંસમાં ડાયરેક્ટરીનો શાસન અને નેપોલિયનનો ઉદય
- ડાયરેક્ટરી, કોંસિલ અને નેપોલિયનના સમય દરમ્યાન ફ્રાંસની વિદેશનીતિ
- નેપોલિયનના સુધારાઓ, નેપોલિયનની ખંડીય વ્યવસ્થા અને નેપોલિયનનો પતન

એકમ - 3

ક્રેડિટ:1, કલાક :15

- વિયેના કોંગ્રેસ અને યુરોપની પુનર્વ્યવસ્થા
- મેટરનિકનો પ્રભુત્વ અને યુરોપમાં પ્રતિક્રિયાવાદી શાસન
- 1830 અને 1848ની ક્રાંતિઓ અને સુધારવાદી પ્રયત્નો
- મેટરનિક વ્યવસ્થાનો અંત અને નેપોલિયન ત્રીજાનો શાસન
- પૂર્વી સમસ્યા અને યુરોપીય રાજકારણ

એકમ-4

ક્રેડિટ: 1, કલાક : 15

- નેપોલિયનના પતન પછીના યુરોપમાં રાષ્ટ્રવાદનો ઉદય
- ઇટાલીમાં રાષ્ટ્રવાદનો ઉદય અને એકીકરણ
- જર્મનીનો એકીકરણ
- ઇટાલી અને જર્મનીના એકીકરણના પ્રમુખ નેતાઓ - જોસેફ મેઝીની, ગૈરીબાલ્ડી, વિક્ટર એમેન્યુઅલ, કૈવૂર, બીસ્માર્ક

અધ્યયન નિષ્પત્તિ:-

1. વિદ્યાર્થીઓ ફ્રેંચ ક્રાંતિ સમયના યુરોપની સ્થિતિ અને ફ્રેંચ ક્રાંતિના પ્રભાવો વિશે માહિતગાર થશે.
2. વિદ્યાર્થીઓ યુરોપના ઇતિહાસમાં નેપોલિયન-યુગ વિશે જાણકાર થશે.
3. વિદ્યાર્થીઓ નેપોલિયનના પતન પછીની યુરોપીય વ્યવસ્થા અને તેના રાજકારણ વિશે જાણશે.
4. વિદ્યાર્થીઓ ઇટાલી અને જર્મનીના એકીકરણ વિશે વિસ્તારથી જાણશે.

સંદર્ભ:-

1. મહાજન વિદ્યા ધર, હિસ્ટ્રી ઓફ મોડર્ન યુરોપ સિંસ 1789, એસ. ચાંદ એંડ કંપની, નઈ દિલ્હી, 1959
2. કેટલબી સી.ડી.એમ., આધુનિક કાલ કા ઇતિહાસ (અનુ. વિશ્વપ્રકાશ), એસ. ચાંદ એંડ કંપની, નઈ દિલ્હી, 1993
3. વિજય દેવેશ, ફ્રાંસીસી ક્રાંતિ કે સાંસ્કૃતિક પહલૂ: કુછ ચિત્રો વ જીવનિયો કી નજર સે, હિંદી માધ્યમ કાર્યાન્વય નિદેશાલય દિલ્લી વિશ્વવિદ્યાલય, નઈ દિલ્હી, 2013
4. શર્મા ડી.સી., બીસવીં શતાબ્દી કા વિશ્વ, અનામિકા પબ્લિશર્સ, નઈ દિલ્હી, 2012
5. મહાજન સ્નેહ, બીસવીં શતાબ્દી કા વિશ્વ ઇતિહાસ: એક ઝલક ભાગ-1, હિંદી માધ્યમ કાર્યાન્વય નિદેશાલય દિલ્લી વિશ્વવિદ્યાલય, નઈ દિલ્હી, 2014
6. મહાજન સ્નેહ, બીસવીં શતાબ્દી કા વિશ્વ ઇતિહાસ: એક ઝલક ભાગ-2, હિંદી માધ્યમ કાર્યાન્વય નિદેશાલય દિલ્લી વિશ્વવિદ્યાલય, નઈ દિલ્હી, 2016
7. સિંહ રીતા, વિશ્વ કા ઇતિહાસ (1740-1950), એસ. ચાંદ એંડ કંપની, નઈ દિલ્હી, 1983
8. ઝાલા ડી.ડી., રાજકીય વિચારધારાઓ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ ગુજરાત રાજ્ય, અમદાવાદ, 2014
9. જૈન એવં માથુર, આધુનિક વિશ્વ ઇતિહાસ (1500 સે 2000 તક), જૈન પ્રકાશન મન્દિર, જયપુર, 2010
10. ભારદ્વાજ ધર્મવીર, આધુનિક વિશ્વ, મનોહર પ્રકાશન, નઈ દિલ્હી, 2004
11. વર્મા લાલબહાદુર, યુરોપ કા ઇતિહાસ (ફ્રાંસીસી ક્રાંતિ સે દ્વિતીય મહાયુદ્ધ તક 1789-1945), પ્રકાશન સંસ્થાન, નઈ દિલ્હી, 1998
12. અર્જુન દેવ એવં ઇંદિરા અર્જુન દેવ, સમકાલીન વિશ્વ કા ઇતિહાસ 1890-2008, ઓરિએન્ટ બ્લૈકસ્વાન, નઈ દિલ્હી, 2009
13. લોવે નોરમન, મોડર્ન વર્લ્ડ હિસ્ટ્રી, મેકમિલન, લંદન, 1982
14. ભદ્ર દેવેન્દ્ર વૃ., 20મી સદીનું વિશ્વ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ ગુજરાત રાજ્ય, અમદાવાદ, 2007
15. કાર ઇ.એચ., દો વિશ્વ-યુદ્ધો કે બીચ અન્તર્રાષ્ટ્રીય સમ્બન્ધ (1919-1945), લક્ષ્મી નારાયણ અગ્રવાલ પુસ્તક પ્રકાશક, આગરા
16. પંડ્યા હસમુખ જ., વિશ્વરાજકારણ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ ગુજરાત રાજ્ય, અમદાવાદ, 2004

17. शर्मा कालूराम अेवं व्वास प्रकाश, पश्चिमी विश्व का ँतिहास (मध्य पन्ऱहवीं सदी से द्वितीय विश्व युद्ध तक), पंचशील प्रकाशन, जयपुर, 2019
18. विजय ढेवेश, लारद्वाराजी मीना अेवं यौधरी वंदना (संपा.), आधुनिक युरोप का ँतिहास: आर्याम अेवं ढिशाअे, हिंढी माध्यम कार्यान्वय निदेशालय ढिल्ली विश्वविद्यालय, नई ढिल्ली, 2010
19. विजय ढेवेश (संपा.), युरोपीय संस्कृति (1400-1800), हिंढी माध्यम कार्यान्वय निदेशालय ढिल्ली विश्वविद्यालय, नई ढिल्ली, 2006

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ
ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ- 380009
એમ.એ. : ઇતિહાસ : સત્ર- 1
પાઠ્યક્રમ - PG-HIS-EC-103
સમકાલીન વિશ્વ (ઈ.સ.1945-2000)
Contemporary World (1945-2000 A.D.)

ક્રેડિટ : 4

કુલ કલાક : 60

કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

1. સાંપ્રત વિશ્વના રાજકીય પ્રવાહોને સમજવા.
2. સાંપ્રત વિશ્વમાં શાંતિ સ્થાપવા માટે થયેલા પ્રયાસોને સમજવા.
3. સાંપ્રત વિશ્વની સમસ્યાઓને જાણવી.

એકમ - 1

- સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સંઘ: હેતુઓ અને સંસ્થાઓ કેડિટ: 1 , કલાક : 15
- સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સંઘની સફળતાઓ અને નિષ્ફળતાઓ
- સંયુક્ત રાષ્ટ્રના આંતરરાષ્ટ્રીય શાંતિ માટે કરેલા પ્રયત્નો

એકમ - 2

- દ્વિ-ધ્રુવિય વિશ્વ અને ઠંડુ યુદ્ધ, નાટો, વાર્સા પેક્ટ કેડિટ: 1 , કલાક : 15
- બર્લિન સમસ્યા, ક્યૂબન સમસ્યા, સુએજ સમસ્યા, વિયેતનામ સમસ્યા, અફઘાન સમસ્યા
- નિશસ્ત્રીકરણના પ્રયાસો - નિશસ્ત્રીકરણ સમ્મેલનો (1946-1972), સ્ટ્રેટેજિક આર્મ્સ લિમિટેશન ટ્રિટી - 1972, 1979; આર્મ્સ રિડક્શન ટ્રિટી
- પશ્ચિમી યુરોપ અને સંયુક્ત રાજ્ય અમેરિકા

એકમ - 3

કેડિટ: 1 , કલાક : 15

- ઠંડા યુદ્ધનો અંત અને સોવિયત જૂથનું વિઘટન
- એક ધ્રુવીય વિશ્વ અને અમેરિકાનું વર્ચસ્વ
- વૈશ્વીકીકરણ અને મુડીવાદી પક્ષનું પ્રભુત્વ
- બિનજોડાણવાદી ચળવળ, ત્રીજા વિશ્વના દેશો અને ભારતની ભૂમિકા
- બગદાદ પૈક્ટ, સાઉથ ઈસ્ટ એશિયા ટ્રીટી ઓર્ગનાઇઝેશન, એસોશિયેશન ઓફ દ સાઉથ ઈસ્ટ એશિયન નેશન્સ, સાર્ક સંઘ, બાંઝંગ સમ્મેલન

- આરબ-ઇઝરાઈલ સંઘર્ષ (1948-1978)
- પેલેસ્ટાઈન સમસ્યા
- ઈરાન-ઈરાક યુદ્ધ
- ઈરાક-અમેરિકા યુદ્ધ
- ચાઈના-વિયેતનામ સંઘર્ષ
- ભારતીય ઉપમહાદ્વીપની સમસ્યાઓ

અધ્યયન નિષ્પત્તિ:-

1. વિદ્યાર્થી સાંપ્રત વિશ્વના પ્રમુખ પ્રવાહો સંદર્ભે માહિતગાર થશે.
2. વિદ્યાર્થી સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સંઘના કાર્યો વિશે જાણશે.
3. વિદ્યાર્થી બીજા વિશ્વ-યુદ્ધ પછીના વિશ્વના રાજકારણ સંદર્ભે માહિતગાર થશે.
4. વિદ્યાર્થી વૈશ્વીકીકરણ સંદર્ભે જાણકાર થશે.

સંદર્ભ સૂચિ:-

1. વર્મા દીનાનાથ, એશિયા કા આધુનિક ઇતિહાસ, ભારતી ભવન પબ્લિશર્સ, પટના, 1992
2. નાગૌરી એસ.એલ., આધુનિક વિશ્વ કા ઇતિહાસ, આર.બી.એલ. પ્રકાશન, જયપુર, 1985
3. ભદ્ર દેવેન્દ્ર વૃ., 20મી સદીનું વિશ્વ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ ગુજરાત રાજ્ય, અમદાવાદ, 2007
4. અર્જુન દેવ એવં ઇંદિરા અર્જુન દેવ, સમકાલીન વિશ્વ કા ઇતિહાસ 1890-2008, ઓરિએન્ટ બ્લૈકસ્વાન, નઈ દિલ્હી, 2009
5. ભારદ્વાજ ધર્મવીર, આધુનિક વિશ્વ, મનોહર પ્રકાશન, નઈ દિલ્હી, 2004
6. ઝાલા ડી.ડી., રાજકીય વિચારધારાઓ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ ગુજરાત રાજ્ય, અમદાવાદ, 2014
7. જૈન એવં માથુર, આધુનિક વિશ્વ ઇતિહાસ (1500 સે 2000 તક), જૈન પ્રકાશન મન્દિર, જયપુર, 2010
8. શર્મા ડી.સી., બીસવીં શતાબ્દી કા વિશ્વ, અનામિકા પબ્લિશર્સ, નઈ દિલ્હી, 2012
9. મહાજન સ્નેહ, બીસવીં શતાબ્દી કા વિશ્વ ઇતિહાસ: એક ઝલક ભાગ-1, હિંદી માધ્યમ કાર્યાન્વય નિદેશાલય દિલ્લી વિશ્વવિદ્યાલય, નઈ દિલ્હી, 2014
10. મહાજન સ્નેહ, બીસવીં શતાબ્દી કા વિશ્વ ઇતિહાસ: એક ઝલક ભાગ-2, હિંદી માધ્યમ કાર્યાન્વય નિદેશાલય દિલ્લી વિશ્વવિદ્યાલય, નઈ દિલ્હી, 2016

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ
ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ- 380009

એમ.એ. : ઇતિહાસ : સત્ર- 1

પાઠ્યક્રમ – PG-HIS-EC-104

આધુનિક સામ્રાજ્યવાદનો ઇતિહાસ

History of Modern Imperialism

ક્રેડિટ : 4

કુલ કલાક : 60

કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ :

1. વિદ્યાર્થીઓને સામ્રાજ્યવાદની વિભાવના અને વિવિધ સિદ્ધાન્તો વિશે માહિતગાર કરવા.
2. વિદ્યાર્થીઓને આધુનિક યુરોપીય સામ્રાજ્યવાદ અંગે માહિતગાર કરવા.
3. વિદ્યાર્થીઓને એશિયા, આફ્રિકા અને લેટિન અમેરિકામાં વિસ્તારેલા યુરોપીય સામ્રાજ્યવાદ અંગે સમજ આપવી.
4. વિદ્યાર્થીઓને સામ્રાજ્યવાદના વિવિધ સ્વરૂપો અંગે માહિતગાર કરવા.

એકમ- 1 :

ક્રેડિટ: 1, કલાક: 15

- સામ્રાજ્યવાદ – અર્થ, પરિભાષા અને વિવિધ સિદ્ધાન્ત
- સામ્રાજ્યવાદના વિવિધ તબક્કાઓ
- સામ્રાજ્યવાદ અને સંસ્થાનવાદ

એકમ-2 :

ક્રેડિટ: 1, કલાક: 15

- આધુનિક યુરોપીય સામ્રાજ્યવાદ
- નવજાગરણ, ભૌગોલિક શોધખોળો અને સામ્રાજ્યવાદ
- આધુનિક રાષ્ટ્ર-રાજ્યનો ઉદય, પ્રબોધન યુગ અને સામ્રાજ્યવાદ
- ઔદ્યોગિક ક્રાંતિ, ઉગ્ર-રાષ્ટ્રવાદ અને સામ્રાજ્યવાદ
- યુરોપીય સામ્રાજ્યવાદ અને યુરોપમાં અંતર્સર્ઘર્ષ (1890-1945)

એકમ- 3 :

ક્રેડિટ: 1, કલાક: 15

- દક્ષિણ અને દક્ષિણ-પૂર્વી એશિયામાં યુરોપીય સામ્રાજ્યવાદ
- લૈટિન અમેરિકા અને આફ્રિકામાં યુરોપીય સામ્રાજ્યવાદ
- વીસમી સદીમાં એશિયામાં જાપાની સામ્રાજ્યવાદ

એકમ- 4 :

ક્રેડિટ: 1, કલાક: 15

- સામાજિક સામ્રાજ્યવાદ
- આર્થિક સામ્રાજ્યવાદ
- સાંસ્કૃતિક સામ્રાજ્યવાદ

અધ્યયન નિષ્પત્તિ:-

1. વિદ્યાર્થીઓ આધુનિક સામ્રાજ્યવાદ સંદર્ભે વ્યાપક સમજૂતી કેળવશે.
2. વિદ્યાર્થીઓ આધુનિક સામ્રાજ્યવાદના વિકાસમાં યુરોપીય રાજકારણ અંગે માહિતગાર થશે.
3. વિદ્યાર્થીઓ એશિયા, આફ્રિકા અને લેટિન અમેરિકામાં વિસ્તારેલા યુરોપીય સામ્રાજ્યવાદ અંગે પરિચિત થશે.
4. વિદ્યાર્થીઓ સામ્રાજ્યવાદના વિવિધ નવીન સ્વરૂપો અંગે જાણકારી મેળવશે.

સંદર્ભ સૂચિ:-

1. દેવેશ વિજય, ભારદ્વાજ મી.ના, ચૌધરી વંદના (સંપા.), આધુનિક યુરોપ કા ઇતિહાસ: આયામ એવં દિશાએ, હિન્દી માધ્યમ કાર્યાન્વય નિદેશાલય, દિલ્લી વિશ્વવિદ્યાલય, નઈ દિલ્લી, 2013
2. જોશી એસ. એવં ઘોલકર એસ.વી., હિસ્ટ્રી ઓફ દ મોડર્ન વર્લ્ડ (1900-1960), એસ. યાંદ એંડ કંપની, નઈ દિલ્લી, 1979
3. મહાજન વિદ્યા ધર, હિસ્ટ્રી ઓફ મોડર્ન યૂરોપ સિંસ 1789, એસ. યાંદ એંડ કંપની, નઈ દિલ્લી, 1959
4. કેટલબી સી.ડી.એમ., આધુનિક કાલ કા ઇતિહાસ (અનુ. વિશ્વપ્રકાશ), એસ. યાંદ એંડ કંપની, નઈ દિલ્લી, 1993
5. શર્મા ડી.સી., બીસવીં શતાબ્દી કા વિશ્વ, અનામિકા પબ્લિશર્સ, નઈ દિલ્લી, 2012
6. મહાજન સ્નેહ, બીસવીં શતાબ્દી કા વિશ્વ ઇતિહાસ: એક ઝલક ભાગ-1, હિંદી માધ્યમ કાર્યાન્વય નિદેશાલય દિલ્લી વિશ્વવિદ્યાલય, નઈ દિલ્લી, 2014
7. મહાજન સ્નેહ, બીસવીં શતાબ્દી કા વિશ્વ ઇતિહાસ: એક ઝલક ભાગ-2, હિંદી માધ્યમ કાર્યાન્વય નિદેશાલય દિલ્લી વિશ્વવિદ્યાલય, નઈ દિલ્લી, 2016
8. સિંહ રીતા, વિશ્વ કા ઇતિહાસ (1740-1950), એસ. યાંદ એંડ કંપની, નઈ દિલ્લી, 1983
9. ઝાલા ડી.ડી., રાજકીય વિચારધારાઓ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ ગુજરાત રાજ્ય, અમદાવાદ, 2014
10. જૈન એવં માથુર, આધુનિક વિશ્વ ઇતિહાસ (1500 સે 2000 તક), જૈન પ્રકાશન મન્દિર, જયપુર, 2010
11. ભારદ્વાજ ધર્મવીર, આધુનિક વિશ્વ, મનોહર પ્રકાશન, નઈ દિલ્લી, 2004
12. વર્મા લાલબહાદુર, યૂરોપ કા ઇતિહાસ (ફ્રાંસીસી ક્રાંતિ સે દ્વિતીય મહાયુદ્ધ તક 1789-1945), પ્રકાશન સંસ્થાન, નઈ દિલ્લી, 1998

13. અર્જુન દેવ એવં ઇંદિરા અર્જુન દેવ, સમકાલીન વિશ્વ કા ઇતિહાસ 1890-2008, ઓરિએન્ટ બ્લેકસ્વાન, નઈ દિલ્હી, 2009
14. લોવે નોરમન, મોડર્ન વર્લ્ડ હિસ્ટ્રી, મેક્મિલન, લંદન, 1982
15. ભદ્ર દેવેન્દ્ર વૃ., 20મી સદીનું વિશ્વ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ ગુજરાત રાજ્ય, અમદાવાદ, 2007
16. કાર ઈ.એચ., દો વિશ્વ-યુદ્ધો કે બીચ અન્તર્રાષ્ટ્રીય સમ્બન્ધ (1919-1945), લક્ષ્મી નારાયણ અગ્રવાલ પુસ્તક પ્રકાશક, આગરા
17. પંડ્યા હસમુખ જ., વિશ્વરાજકારણ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ ગુજરાત રાજ્ય, અમદાવાદ, 2004
18. શર્મા કાલૂરામ એવં વ્યાસ પ્રકાશ, પશ્ચિમી વિશ્વ કા ઇતિહાસ (મધ્ય પન્દ્રહવી સદી સે દ્વિતીય વિશ્વ યુદ્ધ તક), પંચશીલ પ્રકાશન, જયપુર, 2019
19. વિજય દેવેશ, ભારદ્વાજ મીના એવં ચૌધરી વંદના (સંપા.), આધુનિક યુરોપ કા ઇતિહાસ: આચામ એવં દિશાએ, હિંદી માધ્યમ કાર્યાન્વય નિદેશાલય દિલ્લી વિશ્વવિદ્યાલય, નઈ દિલ્હી, 2010

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ
ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ- 380009

એમ.એ. : ઇતિહાસ : સત્ર- 1

પાઠ્યક્રમ – PG-HIS-EC-105

ઇતિહાસ અને જીવનચરિત્ર

History and Biography

ક્રેડિટ : 4

કુલ કલાક : 60

કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ :

1. જીવનચરિત્ર અને આત્મકથાના ઇતિહાસ સાથે સંબંધો વિશે માહિતગાર કરવા.
2. મધ્યકાલ દરમ્યાન લેખલ આત્મકથા અને જીવનચરિત્રને ઇતિહાસના સંદર્ભમાં સમજાવવા.
3. ઓગણીસમી સદીને જીવન ચરિત્ર અને આત્મકથાની દૃષ્ટિથી જોવાની સમજ આપવી.
4. સાંપ્રત સમયને સમજવા માટે આત્મકથા અને જીવન ચરિત્રના મહત્વને સમજવો.

એકમ- 1 :

ક્રેડિટ: 1, કલાક: 15

- જીવનચરિત્ર – અર્થ, વિભાવના અને પ્રકાર
- જીવનચરિત્ર અને ઇતિહાસ
- ભારતીય ઇતિહાસમાં જીવનચરિત્ર લેખન પરમ્પરા – પ્રાચીન અને મધ્યકાલમાં રચિત જીવનચરિત્રો

એકમ-2 :

ક્રેડિટ: 1, કલાક: 15

- મધ્યકાલમાં રચિત ફારસી જીવનચરિત્ર અને આત્મકથાઓ
- ગુલબદન કૃત હુમાયૂંનામા
- જહાંગીર કૃત જહાંગીરનામા

એકમ- 3 :

ક્રેડિટ: 1, કલાક: 15

- વીર નર્મદની આત્મકથા – મારી હકીકત
- કવિ દલપતરામનો જીવનચરિત્ર – નાનાલાલ કૃત કવિશ્વર દલપતરામ

એકમ- 4 :

ક્રેડિટ: 1, કલાક: 15

- કમળાશંકર પંડ્યાની આત્મકથા – વૈરાન જીવન
- મહાદેવ દેસાઈનો જીવનચરિત્ર – નારાયણ દેસાઈ કૃત અઝિંકુંડમાં ઉગેલું ગુલાબ

અધ્યયન નિષ્પત્તિ:-

1. વિદ્યાર્થીઓ જીવનચરિત્રના વિવિધ પ્રકારો અને તેમના ઇતિહાસ સાથે સંબંધ અંગે જાણકાર થશે.
2. વિદ્યાર્થીઓ જીવનચરિત્રની ભારતીય પરંપરા અંગે માહિતગાર થશે.

3. વિદ્યાર્થીઓ મધ્યકાલમાં રચાએલા જીવનચરિત્ર અને આત્મકથાઓ અંગે જાણશે.
4. વિદ્યાર્થીઓ હુમાયૂંનામા અને જહાંગીરનામાના ઐતિહાસિક મહત્વને સમજશે.
5. વિદ્યાર્થીઓ વીર નર્મદ અને દલપતરામના જીવન દ્વારા ઓગણીસમી સદીના સમયને સમજશે.
6. વિદ્યાર્થીઓ કમળાશંકર પંડ્યા અને મહાદેવ દેસાઈના જીવનચરિત્રો દ્વારા વીસમી સદીના સમયને સમજશે.

સંદર્ભ સૂચિ:-

1. થેક્સટોન વ્હીલર એમ. (સંપા.અનુ.), દ જહાંગીરનામા - મેમોરીજ ઓફ જહાંગીર એંપરર ઓફ ઇંડિયા, ઓક્સફોર્ડ યુનિવર્સિટી પ્રેસ, ન્યૂયોર્ક, 1999
2. બ્રજરત્નદાસ (સંપા. અનુ.), ગુલબદન બેગમ કૃત હુમાયૂંનામા, નાગરી પ્રચારીણી સભા, કાશી, 1980
3. ગૌર વિશંભર દત્ત (અનુ.), જહાંગીર કૃત જહાંગીરનામા, સાધના પોકેજ બુક્સ, નઈ દિલ્હી, 2016
4. કૈન બારબરા, બાયોગ્રાફી એંડ હિસ્ટ્રી, બ્લૂમ્સબરી પબ્લિશિંગ, 2018
5. શર્મા યોગેશ એવં રામાસ્વામી વિજયા, બાયોગ્રાફી એજ હિસ્ટ્રી ઇંડિયન પર્સપેક્ટિવ, ઓરિયેંટ બ્લૈકસ્વાન, નઈ દિલ્હી, 2009
6. નર્મદ, મારી હકીકત, કવિ નર્મદ યુગાવર્ત ટ્રસ્ટ, સૂરત, 1994
7. કૃપાશંકર પંડ્યા કૃત વેરાન જીવન
8. નાનાલાલ કૃત દલપતરામનો જીવન ચરિત્ર - કવિશ્વર દલપતરામ
9. દેસાઈ નારાયણભાઈ કૃત અગ્નિકુંડમાં ઉગેલું ગુલાબ

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ
ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ- 380009

એમ.એ. : ઇતિહાસ : સત્ર- 1

પાઠ્યક્રમ – PG-HIS-EC-106

ઇતિહાસલેખનની આધુનિક દૃષ્ટિઓ

Modern approaches to Historiography

ક્રેડિટ : 4

કુલ કલાક : 60

કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ :

1. વિદ્યાર્થીઓ ઇતિહાસલેખનની પાશ્ચાત્ય અને પૌર્વાત્ય પરમ્પરા અંગે માહિતગાર થાય.
2. વિદ્યાર્થીઓ ભારતીય ઇતિહાસલેખન પરમ્પરા અંગે જાણે.
3. વિદ્યાર્થીઓ ભારતીય ઇતિહાસલેખનની આધુનિક દૃષ્ટિઓ વિશે સમજ કેળવે.

એકમ- 1 :

ક્રેડિટ: 1, કલાક: 15

- ઇતિહાસલેખનની પાશ્ચાત્ય અને પૌર્વાત્ય પરમ્પરા
- ઇતિહાસલેખનની ભારતીય પરમ્પરા (પ્રાચીન અને મધ્યકાલીન)

એકમ-2 :

ક્રેડિટ: 1, કલાક: 15

- ઓગણીસમી સદીમાં ભારતમાં સામ્રાજ્યવાદી અને સંસ્થાનવાદી ઇતિહાસલેખન
- આઝાદી પૂર્વનો રાષ્ટ્રવાદી ઇતિહાસલેખન
- આઝાદી પછીનો રાષ્ટ્રવાદી ઇતિહાસલેખન

એકમ- 3 :

ક્રેડિટ: 1, કલાક: 15

- ભારતીય માર્ક્સવાદી ઇતિહાસકારો અને ઇતિહાસલેખન
- એનાલ્સ ઇતિહાસલેખન
- કેમ્બ્રિજ ઇતિહાસલેખન

એકમ- 4 :

ક્રેડિટ: 1, કલાક: 15

- ઇતિહાસલેખનમાં ઉત્તર આધુનિકતા
- સબ-અલ્ટર્ન ઇતિહાસલેખન
- પ્રાચ્યવાદોત્તર ઇતિહાસલેખન

અધ્યયન નિષ્પત્તિ:-

1. વિદ્યાર્થીઓ ઇતિહાસલેખનની પાશ્ચાત્ય અને પૌર્વાત્ય પરંપરા અંગે માહિતગાર થશે.
2. વિદ્યાર્થીઓ ભારતીય ઇતિહાસલેખન પરંપરા અંગે સમજ કેળવશે.
3. વિદ્યાર્થીઓ આઝાદી પૂર્વે અને આઝાદી પછી થયેલ ઇતિહાસલેખનની વિવિધતાઓ અંગે માહિતગાર થશે.

સંદર્ભ સૂચિ:-

1. મારવિક આર્થર, ઇતિહાસ કા સ્વરૂપ (અનુ. લાલબહાદુર વર્મા), ગ્રંથ શિલ્પી પ્રકાશન, નઈ દિલ્હી, 2003
2. હબીબ ઇરફાન, ઇતિહાસ ઓર વિચારધારા (અનુ. રમેશ રાવત), ગ્રંથ શિલ્પી પ્રકાશન, નઈ દિલ્હી, 2005
3. શ્રીવાસ્તવ બ્રજેશ કુમાર, ઇતિહાસ લેખન: અવધારણા, વિધાએ એવં સાધન, એસ.બી.પી.ડી. પબ્લિશિંગ હાઉસ, આગરા
4. ભદ્રાચાર્ય સવ્યસાચી (સંપા.), એપ્રોચેજ ટૂ હિસ્ટ્રી - એસેજ ઇન ઇન્ડિયન હિસ્ટોરિયોગ્રાફી, ઇન્ડિયન કાઉન્સિલ ઓફ હિસ્ટોરિકલ રિસર્ચ, નઈ દિલ્હી, 2015
5. લાલ વિનય, ઇ હિસ્ટ્રી ઓફ હિસ્ટ્રી - પોલિટિક્સ એન્ડ સ્કોલરશિપ ઇન મોડર્ન ઇન્ડિયા, ઓક્સફોર્ડ યુનિવર્સિટી પ્રેસ, ન્યૂયોર્ક, 2003
6. આચાર્ય નંદકિશોર, ઇતિહાસ કે સવાલ, સસ્તા સાહિત્ય મંડલ પ્રકાશન, નઈ દિલ્હી, 2012
7. પાંચાલ એચ.સી. એવં બઘેલા એચ.એસ., ઇતિહાસ કે સિદ્ધાન્ત એવં પદ્ધતિયાં, રિસર્ચ પબ્લિકેશન્સ, જયપુર
8. શુક્લ પ્રભાત કુમાર (સંપા.), ઇતિહાસ લેખન કી વિભિન્ન દૃષ્ટિયાં, ગ્રંથ શિલ્પી પ્રકાશન, નઈ દિલ્હી, 2012
9. ગોયલ શંકર (સંપા.), પ્રાચીન ભારત કા આધુનિક ઇતિહાસ-લેખન, કુસુમાંજલિ બુક વર્લ્ડ, જોધપુર, 2000
10. શ્રીધરન ઈ., ઇતિહાસ-લેખ - એક પાઠ્યપુસ્તક (500 ઈ.પૂ. સે સન્ 2000 તક), ઓરિએન્ટ બ્લેકસ્વાન, નઈ દિલ્હી, 2011

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ
ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ- 380009
એમ.એ. : ઇતિહાસ : સત્ર- 1
પાઠ્યક્રમ – PG-HIS-EC-107
ભારતમાં દેશજ ઇતિહાસલેખન
Indigenous History Writing in India

ક્રેડિટ : 4

કુલ કલાક : 60

કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ :

1. વિદ્યાર્થીઓ દેશજ અને દેશજતાની વિભાવના અંગે માહિતગાર થાય.
2. વિદ્યાર્થીઓ દેશજ ઇતિહાસલેખન સંદર્ભે વિવિધ ચર્ચાઓ અંગે જાણે.
3. વિદ્યાર્થીઓ ભારતીય દેશજ ઇતિહાસલેખન અને તેના પર વિવિધ પ્રભાવો અંગે જાણકાર થાય.

એકમ- 1 :

ક્રેડિટ: 1, કલાક: 15

- દેશજ અને દેશજતાની વ્યાખ્યાઓ અને ચર્ચાઓ
- દેશજ ઇતિહાસલેખનની ચર્ચા

એકમ-2 :

ક્રેડિટ: 1, કલાક: 15

- પ્રાચીન ભારતમાં ઇતિહાસલેખનની સમજ અને દેશજ ઇતિહાસલેખનનો વિકાસ
- પ્રાચીન ભારતના દેશજ ઇતિહાસકારો અને કૃતિઓ

એકમ- 3 :

ક્રેડિટ: 1, કલાક: 15

- મધ્યકાલીન ભારતમાં ઇતિહાસલેખનની વિવિધ પરમ્પરાઓનો દેશજ ઇતિહાસલેખન પર પ્રભાવ
- મધ્યકાલીન ભારતમાં દેશજ ઇતિહાસકારો અને ઇતિહાસલેખન

એકમ- 4 :

ક્રેડિટ: 1, કલાક: 15

- અઢારમી અને ઓગણીસમી સદીમાં થયેલ દેશજ ઇતિહાસલેખન
- દેશજ ઇતિહાસલેખન અને સામ્રાજ્યવાદી ઇતિહાસલેખન
- આધુનિક ઇતિહાસલેખનનો દેશજ ઇતિહાસલેખન પર પ્રભાવ

અધ્યયન નિષ્પત્તિ:-

1. વિદ્યાર્થીઓ દેશજ અને દેશજતાની વિવિધ ચર્ચાઓ અંગે માહિતગાર થશે.
2. વિદ્યાર્થીઓ પ્રાચીન ભારતમાં ઇતિહાસલેખન અને દેશજ ઇતિહાસલેખન અંગે જાણશે.
3. વિદ્યાર્થીઓ મધ્યકાલ અને આધુનિક કાલમાં ભારતના દેશજ ઇતિહાસલેખન વિશે જાણકાસ થશે.

સંદર્ભ સૂચિ:-

1. મુખિયા હરબંસ, હિસ્ટોરિયંસ એન્ડ હિસ્ટોરિયોગ્રાફી ડ્યૂરિંગ દ રેઈન ઓફ અકબર, આકાર પબ્લિશર્સ, નઈ દિલ્હી, 2017
2. મુખિયા હરબંસ, મધ્યકાલીન ભારત એક આયામ, રાજકમલ પ્રકાશન, નઈ દિલ્હી, 2020
3. સિંહ અશોક કુમાર, તુગલક કાલીન ઇતિહાસકાર એવં ઇતિહાસ-લેખન, પંચશીલ પ્રકાશન, જયપુર, 2012
4. સતીશચંદ્ર, મધ્યકાલીન ભારત મેં ઇતિહાસ લેખન ધર્મ ઓર રાજ્ય કા સ્વરૂપ, ગ્રંથ શિલ્પી પ્રકાશન, નઈ દિલ્હી, 2007
5. મારવિક આર્થર, ઇતિહાસ કા સ્વરૂપ (અનુ. લાલબહાદુર વર્મા), ગ્રંથ શિલ્પી પ્રકાશન, નઈ દિલ્હી, 2003
6. હબીબ ઇરફાન, ઇતિહાસ ઓર વિચારધારા (અનુ. રમેશ રાવત), ગ્રંથ શિલ્પી પ્રકાશન, નઈ દિલ્હી, 2005
7. શ્રીવાસ્તવ બ્રજેશ કુમાર, ઇતિહાસ લેખન: અવધારણા, વિધાયે એવં સાધન, એસ.બી.પી.ડી. પબ્લિશિંગ હાઉસ, આગરા
8. ભદ્રાચાર્ય સવ્યસાચી (સંપા.), એપ્રોચેજ ટૂ હિસ્ટ્રી - એસેજ ઇન ઇન્ડિયન હિસ્ટોરિયોગ્રાફી, ઇન્ડિયન કાઉન્સિલ ઓફ હિસ્ટોરિકલ રિસર્ચ, નઈ દિલ્હી, 2015
9. લાલ વિનય, દ હિસ્ટ્રી ઓફ હિસ્ટ્રી - પોલિટિક્સ એન્ડ સ્કોલરશિપ ઇન મોડર્ન ઇન્ડિયા, ઓક્સફોર્ડ યુનિવર્સિટી પ્રેસ, ન્યૂયોર્ક, 2003
10. આચાર્ય નંદકિશોર, ઇતિહાસ કે સવાલ, સસ્તા સાહિત્ય મંડલ પ્રકાશન, નઈ દિલ્હી, 2012
11. પાંચાલ એચ.સી. એવં બઘેલા એચ.એસ., ઇતિહાસ કે સિદ્ધાન્ત એવં પદ્ધતિયાં, રિસર્ચ પબ્લિકેશંસ, જયપુર
12. શુક્લ પ્રભાત કુમાર (સંપા.), ઇતિહાસ લેખન કી વિભિન્ન દૃષ્ટિયાં, ગ્રંથ શિલ્પી પ્રકાશન, નઈ દિલ્હી, 2012
13. ગોયલ શંકર (સંપા.), પ્રાચીન ભારત કા આધુનિક ઇતિહાસ-લેખન, કુસુમાંજલિ બુક વર્લ્ડ, જોધપુર, 2000
14. શ્રીધરન ઈ., ઇતિહાસ-લેખ - એક પાઠ્યપુસ્તક (500 ઈ.પૂ. સે સન્ 2000 તક), ઓરિએન્ટ બ્લૈકસ્વાન, નઈ દિલ્હી, 2011

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ વિભાગ
ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ - 09

મૂલ્યાંકન પદ્ધતિ
આંતરિક મૂલ્યાંકન

અભ્યાસક્રમ	ક્રેડિટ	લિખિત પરીક્ષા ગુણ	પરિસંવાદ ગુણ	સ્વાધ્યાય ગુણ	કુલ ગુણ
બી.એ.	2	20	10	10	40
બી.એ.	3	20	10	10	40
બી.એ.	4	20	10	10	40
બી.એ. (નિબંધ)	12	નિબંધનો આંતરિક મૂલ્યાંકન માર્ગદર્શક દ્વારા કરવામાં આવશે			120
એમ.એ.	4	20	10	10	40
એમ.એ. (નિબંધ)	12	નિબંધનો આંતરિક મૂલ્યાંકન માર્ગદર્શક દ્વારા કરવામાં આવશે			120

બાહ્ય મૂલ્યાંકન

અભ્યાસક્રમ	ક્રેડિટ	લિખિત પરીક્ષા	કુલ ગુણ
બી.એ.	2	ચાર પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખવાના રહેશે. પ્રત્યેક પ્રશ્ન 30 ગુણનો રહેશે.	60
બી.એ.	3	છ: પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ ત્રણ પ્રશ્નોના ઉત્તર લખવાના રહેશે. પ્રત્યેક પ્રશ્ન 20 ગુણનો રહેશે.	60
બી.એ.	4	કુલ ચાર પ્રશ્નો સવિસ્તાર રહેશે જે એક અથવા એકના માળખામાં રહેશે. પ્રત્યેક પ્રશ્ન 15 ગુણનો રહેશે.	60
બી.એ. (નિબંધ)	12	નિબંધના બાહ્ય મૂલ્યાંકન માટે બાહ્ય પરીક્ષકને નિબંધ આપવામાં આવશે જેના આધારે મૌખિક પરીક્ષા થશે.	180
એમ.એ.	4	કુલ ચાર પ્રશ્નો સવિસ્તાર રહેશે જે એક અથવા એકના માળખામાં રહેશે. પ્રત્યેક પ્રશ્ન 15 ગુણનો રહેશે.	60
એમ.એ. (નિબંધ)	12	નિબંધના બાહ્ય મૂલ્યાંકન માટે બાહ્ય પરીક્ષકને નિબંધ આપવામાં આવશે જેના આધારે મૌખિક પરીક્ષા થશે.	180

સમગ્ર મૂલ્યાંકન

અભ્યાસક્રમ	ક્રેડિટ	આંતરિક પરીક્ષા ગુણ	બાહ્ય પરીક્ષા ગુણ	કુલ ગુણ
બી.એ.	2	40	60	100
બી.એ.	3	40	60	100
બી.એ.	4	40	60	100
બી.એ. (નિબંધ)	12	120	180	300
એમ.એ.	4	40	60	100
એમ.એ. (નિબંધ)	12	120	180	300